

PRIMORSKI DNEVNIK

Cena 400 lir

Leto XXXVI. Št. 196 (10.716)

TRST, sreda, 27. avgusta 1980

PRIMORSKI DNEVNIK je začel izhajati v Trstu 13. maja 1945, njegov predhodnik PARTIZANSKI DNEVNIK pa 28. novembra 1943 v vasi Zakriž nad Cerknim, razmnožen na ciklostil. Od 5. do 17. septembra 1944 se je tiskal v tiskarni "Doberdoba" v Govcu pri Gorenji Trebuši, od 18. septembra 1944 do 1. maja 1945 v tiskarni "Slovenija" pod Vojskim pri Idriji, do 8. maja 1945 pa v osvobodjenem Trstu, kjer je izšla zadnja številka. Bil je edini tiskani partizanski DNEVNIK v zasužnjem Evropi.

GOVOR ZVEZNEGA SEKRETARJA ZA ZUNANJE ZADEVE SFRJ JOSIPA VRHOVCA V GENERALNI SKUPŠČINI OZN

Pravični gospodarski odnosi pogoj za mir v svetu in sožitje med narodi

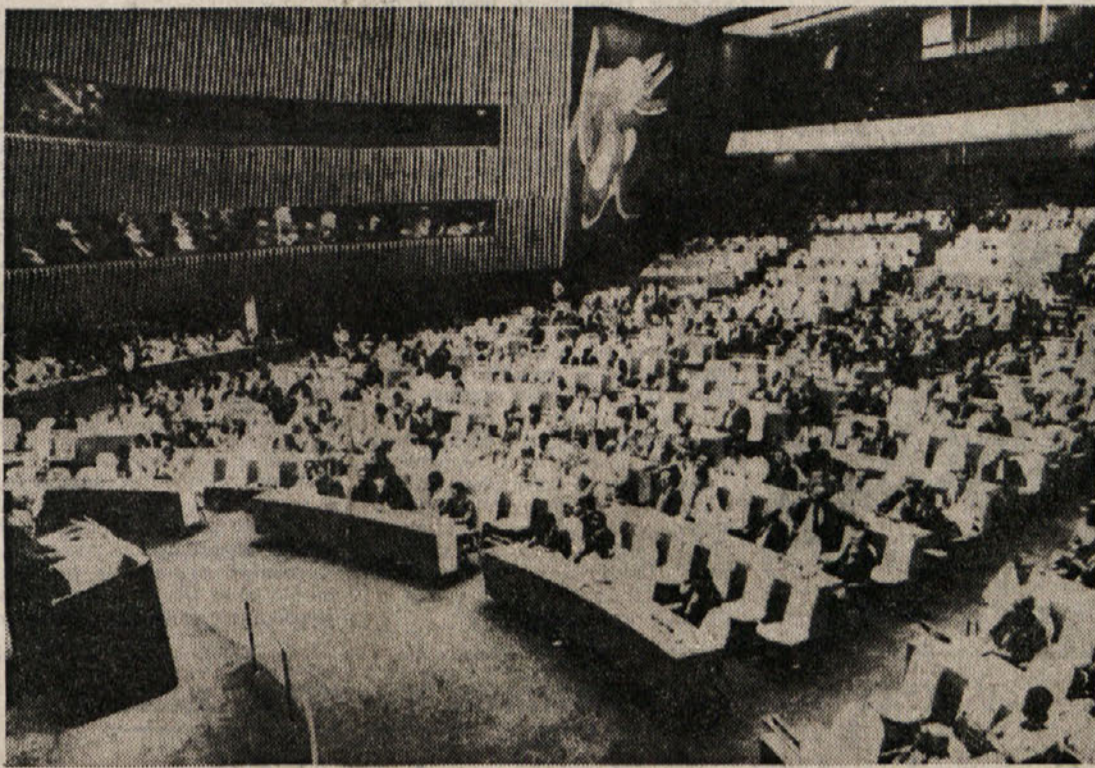
Josip Vrhovec opozoril na resnost sedanjega položaja, prikažal stališča nevrščenih držav in pozval vse, naj se potrudijo za boljše bodočnost, mir, varnost, solidarnost in blaginjo v svetu

NEW YORK — Posebno zasedanje generalne skupščine OZN poteka ob koncu desetletja, v katerem se je svet spoprijel z veliko hujšimi problemi od tistih, ki so se pojavili na začetku desetletja. Zaradi nezadovoljivega napredka pri vzpostavljanju nove mednarodne gospodarske ureditve ter neuspeha v pripravah celovitih pogajanj o mednarodnem gospodarskem sodelovanju za razvoj kot tudi zaradi nebitnega napredka pri oblikovanju mednarodne razvojne strategije za naslednje desetletje so razmere še bolj zapletene.

To je dejal jugoslovanski sekretar za zunanje zadeve Josip Vrhovec na začetku splošne razprave na posebnem zasedanju generalne skupščine OZN. Opozoril je, da prav resnost razmer zahteva povečano odgovornost in skupna prizadevanja za uspeh zasedanja. Izrazil je zaskrbljenost nad sedanjimi razme-

gotovili hitrejši razvoj držav v razvoju ter odpravili razlik, ki se vedno bolj poglobljajo. Razvojna strategija bo smiselna samo, če bo pomenila jasen korak k prestrukturiranju svetovnega gospodarstva in vzpostavitvi nove mednarodne gospodarske ureditve.

«Po našem mnenju ni drugega primernejšega telesa poleg OZN, ki bi se lahko pravilno in imenu celotne svetovne skupnosti spoprijelo s preizkušnjami in velikimi izzivi v prihodnosti. Človeštvo od nas pričakuje, da s svojim delovanjem ustvarjamo bodočnost sveta, mir, varnost, solidarnost in blaginjo.» Je ob koncu dejal zvezni sekretar za zunanje zadeve Josip Vrhovec.

Pogled na veliko dvorano generalne skupščine OZN, kjer je v teku posebno zasedanje o vprašanih razvoju v svetu

Sprico nasprotovanja opozicije in obstrukcije MSI

Cossiga zahteval zaupnico o ukrepih vlade proti krizi

Kljub temu malo verjetno, da bi mogla biti odločka potrjena pred zapadlostjo - Jottijeva počastila spomin žrtev iz Bologne

RIM — Že ob sami obnovitvi italijanskega političnega življenja po poletnih počitnicah se je Cossiga v vlado ponovno znašla v hudih težavah. Ministrski predsednik je bil prisiljen sporočiti poslanski skupščini, da bo vlada postavljala ob glasovanju med razpravo o potrditvi preostalih dveh protikriznih odlokov vprašanje zaupnice, kar po eni strani pomeni postopek, po drugi pa postavlja politične sile pred izbiro, da omogoči potrditev vladnih sklepov ali povzročijo njen odstop in novo politično krizo.

Da bo vlada zaradi časovne stiske, ki je že nekolikokrat povzročila razveljavljanje njenih odlokov (zakonskih ukrepov, ki jih opravičuje le skrajna sila, a se jih italijanske vlade poslužujejo čedalje

pogosteje namesto rednih zakonskih osnutkov) prisiljena postaviti vprašanje zaupnice, je bilo očitno že pred Cossigovim povratkom s kratkih počitnic na rojstni Sardiniji. Odloku o davčnih ukrepih namreč zapade veljavnost, če ga obe parlamentarni zbornici (senat je to že opravil) ne potrdita, že 1. septembra, drugemu, ki zadeva državne naložbe za pomoč podjetjem v krizi, za večanje konkurenčnosti proizvodov italijanske industrije (razbremenitev socialnih dajatev) in za pomoč Jugu, pa 7. septembra.

Sprico nasprotovanja parlamentarne opozicije, ki se je izrazila že v parlamentarnih komisijah in v senatni skupščini (KPI in levičarske sile so vložile vrsto spreminjalnih predlogov, misivci so pa izvajali obstrukcije), pri čemer je vlada ostala večkrat v manjšini, se je moral Cossiga odločiti, da postavi vprašanje zaupnice za vse prejudicialne ugovore ustavnega in proceduralnega značaja, ki so na poti splošni razpravi o obeh ukrepih pred glasovanjem. Nadaljevali svari mu je bil predvčerajšnji potek razprave v pristojnih komisijah poslanske zbornice. Zastopniki vladnih strank so bili ob razpravi o amandmajih KPI spet v manjšini, tako da so morali sami pomagati obstrukciji MSI, da ni prišlo do glasovanja, zaradi česar je levičarska opozicija iz protesta zapustila sejo.

Cossiga se je zato včeraj mrzlično posvetoval najprej s pristojnimi ministri, nato s tajniki vladnih strank Piccolijem (KD), Craxijem (PSI) in Spadolijem (PRI), ter še z načelniki poslanskih skupin večerje, da bi si zagotovili soglasje, ki ga je nato vlada potrdila na kratki popoldanski seji tik pred zasedanjem poslanske skupščine, da skuša pospešiti postopek za potrditev protikriznih ukrepov z zahtevo po zaupnici ob glasovanju o prejudicialnih opoziciji. To mu pa še ne zagotavlja, da bosta oba dekreta odobrena pred predvidenim rokom, zaradi česar ni izključeno, da bo le prešla zaupnica in jih bo morala ponovno predložiti v začetku septembra, bržkone v besedilu, ki ga je odobril senat.

Na začetku včerajšnje prve seje poslanske zbornice po dogodku je predsednica skupščine, komunistka Nilde Iotti, počastila spomin žrtev atentata na železniški postaji v Bologni, pri čemer je opozorila na neodpravljene sume o preteklih odgovornostih nekaterih državnih teles in je zahtevala večjo učinkovitost varnostnih služb in sodstva.

BONN — Nemški zunanji minister Hans Dietrich Genscher je včeraj dopotoval v Washington, kjer bo že danes imel uradne pogovore z ameriškim kolegom Edmundom Muskiejem.

Razprava v OZN

NEW YORK — V »Stekleni palači« ni optimizma. Predvčerajšnji govor ameriškega državnega tajnika Muskieja na zasedanju generalne skupščine je jasno nakazal, da razviti Zahod vztraja pri svojem konceptu področnega reševanja gospodarskih problemov in nasprotuje globalnim rešitvam. Generalni sekretar OZN Kurt Waldheim je zato predlagal kompromisno rešitev, ki bi preprečila morebiten neuspeh sedanjega zasedanja. O ključnih problemih naj bi razpravljali centralni organi generalne skupščine, ki bi moral poiskati za vse sprejemljiva izhodišča. Waldheim pa je tudi opozoril, da bi se izvevrtili sedanji in bodoči rolovom, če ne bi uspeli uresničiti preosnov: svetovnega gospodarstva in mednarodnih gospodarskih odnosov.

Papež Janež II. pa je poslal posebnemu zasedanju sporočilo, v katerem poudarja, da je uresničitev sodelovanja med razvitiimi, v razvoju in nerazvitiimi državami, če se ne prebudijo stališča stališča posameznih sistemov in ideologij. Poglavar katoliške Cerkve je tudi obnovil predlog Pavla VI. o enodostotnem prispevku bruto dohodkov razvitih držav kot pomoč nerazvitim.

Italijanski zunanji minister Colombo pa je imel zaupne pogovore z ameriškim državnim tajnikom Muskiejem, s francoskim zunanjim ministrom Pomcetom, z bivšim venezuelskim predsednikom Caldero in z mehiškim zunanjim ministrom Castanedo ter z bangladeškim predsednikom Rahmanom.

rami v svetovnem gospodarstvu in opozoril, da je položaj držav v razvoju že dramatično težak, gospodarstva najmanj razvitih držav pa so na robu zloma.

Povečanje družbenega proizvoda razvitih držav v času med letom 1950 in letom 1970 je bilo triinpolkrat večje od celotnega družbenega proizvoda držav v razvoju, njihova zadolženost pa se približuje 500 milijardam dolarjev. Poleg tega dogovorjena pomoč razvitih držav v višini 0,7 odstotka bruto proizvoda ni dosegla niti polovice tega zneska.

Take razmere vzpodbujajo blokovsko tekmovalno in nevrščenih in drugih državah v razvoju, ogrožajo njihovo neodvisnost in svoboden razvoj ter omogočajo različne oblike nadvlade. Vse to potrjuje, da je sistem varnosti zasnovan na blokovski delitvi zelo nezanesljiv in nevrščen.

Vedno bolj jasno je, da sta mir in razvoj med seboj povezana. Trajen mir ni mogoč brez razvoja, ki bi temeljil na pravičnosti, solidarnosti in skupnih interesih. Prav tako razvoj na podlagi pravičnosti in enakosti ne bi bil mogoč brez miru in miroljubnega sožitja, je rekel Vrhovec. Gibanje nevrščenih je dalo politično izhodišče za nov pristop k problemom razvoja in mednarodnih gospodarskih odnosov. Na teh temeljih države v razvoju že več let opozarjajo, da je treba reševati bistvo problema.

Ne vidimo druge poti, kot da si skupaj neglede na pripadnost vsi skupaj ali Jugu, Vzhodu ali Zahodu iščemo rešitve, ki bi bile v korist vseh držav in celotnega človeštva. Tak pristop bi povečal možnost izhoda iz krizi, ki so zajele svetovno gospodarstvo.

Ko so predlagale celovite pogovore o mednarodnem gospodarskem sodelovanju za razvoj, so nevrščene in druge države v razvoju dale pobudo za celoviti pristop k reševanju vseh najpomembnejših problemov mednarodnih gospodarskih odnosov in svetovnega gospodarstva v celoti. Po Vrhovčevih besedah je pomembno, da razvite države povečajo večjo pripravljenost, da celovite pogovore obravnavajo kot skupno nalogo.

Kar zadeva strategijo za tretje razvojno desetletje, po Vrhovčevih besedah ne bi ustrezala, če ne bi določili ciljev in ukrepov, ki bi za-

NOV ZAKON O SINDIKATIH BO PREDVIDEVAL PRAVICO DO STAVKE

Poziv oblasti k prekinitvi stavk na Poljskem medtem ko se nadaljujejo pogajanja z delavci

Tudi kardinal Wyszynski poudaril nujnost obnovitve dela - Zamenjan predsednik sindikatov

VARŠAVA — Pogajanja med predstavniki delavcev in vlade so v teku, vendar bi se moralo tudi delo v tovarnah nadaljevati. To je v bistvu poziv nove poljske vlade in obenem tudi poziv Cerkve. Škoda, ki jo utrpi Poljska zaradi stavk je ogromna in vprašanje je, kdaj jo bo mogoče nadoknaditi.

»Čer pa je vlada ponovno dokazala dobro voljo, da se pogajanja premaknejo v mirne točke. Ministrski podpredsednik Jagielski, ki vodi delegacijo vlade na pogajanjih, je včeraj dejal, da bodo možne spreminjive dela v primeru, da bodo sprotne vse druge pogoje za doseglo sporazuma z »vredstvom podjetja«. To določilo bo vseboval novi zakon o sindikatih na Poljskem, kar skratka pomeni, da poljske oblasti dopisujejo možnost stavke. V tem je nedvomno nova osnova za tosega sporazuma in na večeršnjem sestanku so imenovali posebno partično komisijo — sestavljala jo bo šest predstavnikov vlade in stavkajočih — ki bi preučila besedilo novega zakona o sindikatih.

Medtem ko so v Gdansku tekla pogajanja, pa je v Varšavi zasedala vsedržavno vodstvo poljskih sindikatov. Na seji so zamenjali predsednika sindikatov. Mesto Jana Sztyrlaka je zasedel dosedanj predsednik sindikata kovinarjev Roman Jankowski. Na zasedanju so tudi avtokritično ocenili dosedanje delo, poudarili nujnost po sprejemu novega zakona o sindikalnem zdru-

Nočejo Franza Josefa Straussa

BONN — Več desetih ranjenec, med katerimi je eden v smrtni nevarnosti, številne aretacije in teški spopadi med policijo in demonstranti so obracun včerajšnjih večernih protestnih manifestacij v Hamburgu zaradi predvolilnega shoda prvaka bavarskih krščanskih socialcev in kandidata za kanclerja nemške krščanske demokracije Franza Josefa Straussa. Nemška policija je v običajno surovostjo skušala razgnati demonstrante, a dosegla je nasprotni učinek.

Ob neredih v Hamburgu se samo po sebi zastavljajo vprašanja, kaj se dogaja v sedanjem predvolilnem nemškem boju. Na Bavarskem neoporečnega veljaka kontestirajo skoraj v vseh mestih, ugovarjanja javnega mnenja pa dokazujejo, da se je nemška krščanska demokracija ušla, ko je za svojega kandidata predlagala Franza Josefa Straussa.

USPEŠNA AKCIJA POLICIJE, FINANČNIH STRAŽNIKOV IN KARABINJERJEV

Aretacija mafijskega kolovodje Albertija Odkrit laboratorij za predelavo mamil

Gerlando Alberti je baje vpleten v vse hujše mafijske zločine, od umora državnega pravdnika Pietra Scagliona do nedavnega umora načelnika palermškega letčega oddelka Borisa Giuliana

PALERMO — Po skrbno pripravljene akciji policije, finančnih stražnikov in karabinjerjev so preiskovalci palermške kvestre predsinonjim aretirali mafijskega kolovodje Gerlanda Albertija, ki se je tri tedne uspešno izmikal roki pravice. potem ko mu je pred nekimi procesom v Neaplju uspelo zbežati. Albertija pa so kot kaže aretirali po naključju, saj so preiskovalci iskali laboratorij za predelovanje morfija v heroin. Že pred dnevi so pri kraji Trabia v palermškem zaledju odkrili sumljivo hišo, predsinonjim pa so izvedli akcijo.

Arhivski posnetek mafijskega kolovodje Gerlanda Albertija (AP)

Poleg Albertija so aretirali še pet drugih oseb, med katerimi tudi francoskega kemika Andreja Bousjeta. Tokrat se je torej preiskovalcem sreča nasmešila, saj doslej niso imeli dokazov, da je Alberti vpleten v mednarodno trgovino z mamili. Mafijski kolovodja pa ni osumljen samo te dejavnosti, že v preteklosti so ga preiskovalci obtožili, da je vpleten v skoraj vse hujše mafijske zločine zadnjih 15 let na širšem palermškem območju, a jim tega ni uspelo dokazati. Mafijski kolovodja je osumljen, da je odigral pomembno vlogo pri pokolu v Ciaculliju, pri umoru palermškega državnega pravdnika Pietra Scagliona, pri ubitvi častnika Saura De Maura, pri pokolu v Drevedereu Lazio v Palermu, kjer so likvidirali mafijskega kolovodje Michela Cavaenta in pri umoru načelnika palermškega letčega oddelka Borisa Giuliana, ki je s sodelovanjem ameriške policije odkril veze med sicil-

O samem laboratoriju se ni izvedelo dosti, saj je preiskava zavita v najstrožo tajnost. Morfij so predelovali v heroin v kleti neke hiše v gradnji. S tem so skušali prekriti pretirano porabo električne energije, ki je potrebna pri prečiščevanju mamil.

BOLOGNA — Sodišče iz Aix en Provence bo šele 2. septembra odločalo o izročitvi neofašista Marca Affatigata italijanskim oblastem. Do tistega dne pa sodišče čaka na dokumente, ki jih mora italijansko sodstvo poslati v Francijo.

Vladna delegacija med pogajanj v ladjedelnici v Gdansku. V sredini podpredsednik vlade Jagielski (AP)

BREZPOSELNOST, INFLACIJA IN LIRA

RIM — Ob robu vnete politične razprave o usodi vladnih ukrepov proti inflaciji in gospodarski krizi se obnavljajo, ko je javno življenje oživilo po zaključku glavne počitniške sezone, tudi ocene in napovedi v gospodarskih in političnih krogih o bližnji bodočnosti in italijanskem gospodarskem ustroju. Po močnem naraščanju v juliju (za 1,7 odstotka), ki je povisil cene v Italiji pripeljalo na rekordno raven skoraj 23 odstotkov v enem letu, kažejo prvi podatki za avgust na določeno uposajenostje inflacije. To pa ne odpravlja skrbi za nove skoke, ki se pojavljajo običajno septembra s

povišanimi tarifami za javne storitve, za šolske potrebščine in za jesensko garderobo, za katero bo na primer treba odšteti, po oceni izvedencev, od 20 do 25 odstotkov več. Nadalje naraščanje inflacijske stopnje, ki je v Italiji mnogo višja kot v drugih državah, postavlja ponovno vprašanje možnosti razvednotenja lire. Strokovnjaki državne banke in izvedenci vladnih strank sicer v raznih intervjujih zagotavljajo, da razvednotenje ne bo potrebno (vsaj v bližnji bodočnosti), toda s pogojem, da bodo potrjeni vladni protikrizni ukrepi. Manjše prepričanje v njihovo vselotno moč kažejo

seveda izvedenci politične opozicije, ki kaj optimistični niso niti komentirali tujih bančnih krogov, dasi tudi ti za sedaj izključujejo potrebo po razvednotenju italijanskega denarja. Medtem prihajajo iz uradnih krogov EGS zaskrbljujoče vesti o zaposlitvi: julija je doseglo število brezposelnih v devetih državah zahodne Evrope 6,7 milijona, kar je več kot 6 odstotkov delovne sile, pri čemer jih je skoraj polovica mlajših od 25 let. Z odpusti, ki jih napoveduje Fiat in druga podjetja, pa to za Italijo torej nič kaj rožnata slika za uvod v jesen.

VČERAJ DOPOLDNE NA TRŽAŠKI UNIVERZI

Komisar EGS prof. Burke odprl 21. mednarodni tečaj o prevozi

Energetska kriza bo v letih '80 ovrednotila vlogo železnic - EGS za odpravo ozkih grl v zaledju tržaške luke - Jutri razprava o prometnih problemih v naši deželi

V glavni dvorani tržaške univerze se je včeraj dopoldne začel 21. mednarodni tečaj o organizaciji prevozov v Evropski gospodarski skupnosti. Tečaj je uradno odprl komisar za promet pri EGS prof. Richard Burke...

Jim ga je v devinskem gradu priredil princ Turn und Taxis. Danes bodo na univerzi prva predavanja iz prvega ciklusa predvidenih razprav. Jutri pa bodo nastopili strokovnjaki iz naše dežele...

Podaljšan rok za vpis v tečaje <150 ur>

Ministrstvo za šolstvo je podaljšalo rok za vpis v tečaje <150 ur> do 20. septembra (prvotno je bil določen rok 31. avgusta).

Komisar Burke, ki je na tem, da mu po štirih letih steče mandat, je v svojem pozdravnem posegu najprej oznanil da na področju prometa v združenji Evropi v teh zadnjih letih. Poudaril je zlasti uspešnih skupnih prizadevanj za rešitev nekaterih problemov...

ZA SESTAVO NOVEGA POKRAJINSKEGA ODBORA

Danes zjutraj srečanje petih ustavnih strank

Če ne bo dogovora, bo Lista za Trst lahko sestavila svoj odbor tudi na pokrajini

Na sedežu socialistične svetovalske skupine v deželni svetovi se bodo danes zjutraj ob 10. uri sestali predstavniki petih strank - KD, KPI, PSI, PSDI in SSK - da bi preverili možnost sestave trdnice večine na pokrajini. Sestanek, za katerega je dal pobudo pokrajinski tajnik PSI Arnaldo Pittoni...

Prav ta zavest, da bi namreč v primeru, da bi bili sedanjí spori nepremostljivi, odprli pot melonarskemu odboru tudi v palači na Trgu Vittorio Veneto, bi lahko pripravila pet udeležencev današnjega sestanka, da napnejo vse sile, da bi končno našli skupen jezik. Številna dvostranska posvetovanja, ki so se vrstila v zadnjem mesecu kar na tekočem traku, so sicer rodila nekaj pitde rezultate...

Občina je razglasila natečaj za popravila župnišča v Križu. Na razpelo so dali približno trideset milijonov lir, tako da bodo lahko preverili stroške, pregledali celotno strukturo poslopa in preplekali zunanje zidove.

Jutri nastop dua Marzortti

Jutri ob 20.30 bo v baziliki sv. Silvestra tretji koncert v okviru Glasbenega septembra. Na sporedu

Blagovna menjava s sosednimi območji tudi v juliju narasla

Blagovna izmenjava med sosednimi območji je v juliju narasla. Blagovna izmenjava med sosednimi območji je v juliju narasla. Blagovna izmenjava med sosednimi območji je v juliju narasla...

V soboto odprte razstave starega orožja in opreme

V soboto, 30. avgusta, ob 11. uri bodo odprli v prostorih tržaškega sejma pri Montebellu razstavo starega orožja in opreme od leta 1914 do leta 1943. Razstava bo na ogled občinstvu do nedelje, 7. septembra.

V OKVIRU NASTAJAJOČE VSEDRŽAVNE ZDRAVSTVENE SLUŽBE

Deželni odbor sestavil zakonski osnutek o urejanju zdravstvene oskrbe umobolnih

Psihiatrično službo nameravajo ozeneljsko kar najbolj razčleniti

Deželni odbor je na predlog odbornika za zdravstvo Antonija sestavil zakonski osnutek o urejanju funkcij v okviru zaštite umskega zdravja. Dejansko omogoča ta osnutek izvajanje državnega zakona št. 180 iz maja 1978, ki je naložil v vsej Italiji, kot znano, na dolgašnji odmev, pa tudi na kritične reakcije, ki pa je nedvomno pomnil korak naprej na poti k izoblikovanju ustreznejše oskrbe umobolnih. Veljavnostni rok zakona 180 je sovpadal z uveljavitvijo drugega državnega zakona, in to zakona št. 833 z dne 23. decembra 1978, ki ustanavlja vsedržno zdravstveno službo in skoro dobesedno osvaja normativ samega zakona 180 ter točno opredeljuje razpored dejavnosti krajevnih zdravstvenih enot v sklopu zdravstvenega sistema.

Deželni zakonski osnutek ureja organizacijski okvir, v katerem se bo v prihodnje razvijala psihiatrična oskrba. Tako bodo na primer

tako imenovani teritorialni prezidij skupaj s teritorialnimi službami in specifičnimi bolnišničnimi psihiatričnimi službami osredotočeni v posameznih departmanih; vsak departman bo dejansko učinkoval kot ustrezna dejavnost v določenem številu krajevnih zdravstvenih enot. Zakonski osnutek predvideva v tem okviru kar najbolj pravilno porazdelitev psihiatrične oskrbe na posamičnem teritoriju.

Z druge strani bodo centri za umsko zdravje, središča za vključevanje in ponovno vključevanje nevarnih, novovsehni v družbeno tkivo ter posebne bolnišniške službe oblikovali tako imenovani departman za umsko zdravje, kar zopet pomeni, da bo vsaka krajevna zdravstvena enota razpolagala s lastnim departmanom za umsko zdravje, katerega pa bo spet sestavljalo več centrov za umsko zdravje ter struktur za družbeno vključevanje; slednje bodo delovale strogo povezano ter bodo v službi enega ali več distriktov in vsaj ene posebne bolnišniške službe.

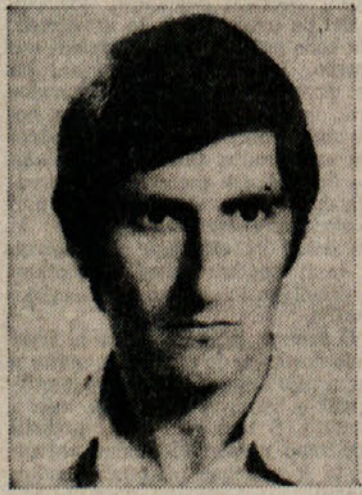
Z drugimi besedami si je snovalec zakonskega osnutka zadal naslednje cilje: postopoma odpraviti ustanove, ki umsko prizadete tlačijo v geto; odpraviti tako imenovano z; konito izvajanje drugičnari na rob družbene skupnosti; narediti konec z logiko zdravstvenega poseganja, ki je sama sebi namen; in slednjič razviti in pospešiti preventivne posege z ureditvijo primernih sanatorijskih storitev, pri čemer naj se čimbolj angažirajo vse družbene sile. Nazadnje je seveda na dlani, da si je zakonodajalec zadal nalogo združiti psihiatrično oskrbo z vsemi drugimi socialno - sanitarnimi službami.

Zakonski osnutek predvideva nadalje ukinitve psihiatričnih oddelkov za tako imenovane kronične bolnike. Za to mora poskrbeti vsaka posamezna krajevna zdravstvena enota z ustreznimi izvajalnimi načrti, ki jih predvideva deželni zdravstveni načrt. Te bolnike je treba vključiti v široko družbeno skupnost, seveda postopno in z ureditvijo vrste služb za posebno hudo prizadete, za prave kronike, ki so potrebni

VČERAJ ZIUTRAJ, KO SE JE ODPRAVLJAL NA DELO

Smrtni padec z motorjem elektrikarja od Fernetičev

Rado Komar je bil na Repentabru občinski svetovalec - Poleg žene zapuščča še malo hčerko Tamaro

Globoko in presunljivo je pri Fernetičih in na Repentabru odjeknila tragična smrt Rada Komarja. Ljubezen do športnih motornih koles in želja po zadoščanju, ki ga daje vožnja na črtnem kawasakiju, je visoko kubaturo, je terjala še eno mlado človeško življenje. To

krat je usoda neizogibno pokazala na 33-letnega Rada Komarja, ki je stanoval pri Fernetičih št. 5. Tu je živel z ženo Nadjo in hčerko Tamaro, ki obiskuje šele otroški vrtec.

V svojem okolju je bil pokojnik cenjen in spoštovan. Rada Komarja imajo znanci in prijatelji v spominu kot pristranskega in dobrega tovarša. Komar se je veliko zanimal za lokalno problematiko Fernetičev in je tudi priredil srečanja svoje skupnosti z občino Repentabra. Pred kratkim se je tudi vključil v domače društvo in bil član nadzornega odbora KD Kraški dom. Na zadnjih volitvah je kandidiral na listi Slovenske skupnosti ter bil izvoljen za občinskega svetovaleca in je bil med najmlajšimi v vodstvu repentabske občine, obenem pa med najbolj perspektivnimi.

Radu Komarju se je pretrgala nit v trenutku, ko se je začela odpirati pred njim najbolj razburljena, najbolj zrela, najbolj razburljena doba njegovega življenja. Dina nika nesreče, ki ga je iztrgala njegovim dragim, je zelo preprosta.

ZADEVNO RESOLUCIJO JE NAGLOMA PODPISAL PREDSINOČNJIM

Comelli omogočil štirinajstim družinam vselitev v stanovanja na Rocolu-Melari

Na sinočnji skupščini prizadetih in zastopnikov sindikatov SUNIA, SICET ter UIL/casa priporočili družinam etnoto nastopanje v primeru nadaljnjih nevesčnosti

«Comelli je prihiten in podpisal». Tako je povedala predstavnica tržaškega oddelka vsedržavnega sindikata stanovanjskih upravičencev SUNIA Claudia Ponti članom le nekaterih izmed štirinajstih družin, ki bi se morale v preteklih dneh vseliti v maksinaselje Rocol - Melara, a tega niso mogle, ker jim funkcionalni tržaške sekcije zavoda za ljudske hiše IACP niso hoteli izročiti stanovanjskih ključev, češ da do njih nimajo pravice, ker se jim letni družinski dohodki gibljejo iznad 7,5 milijona lir; iznad tiste mere torej, ki jo je pristojna deželna oblast svojega dne določila kot neprekosljivo, če hoče v ljudsko stanovanje.

Pontiina zatrditev je kajpak čez vse razveseljevala učinkovala na družinske očete pa tudi matere, ki so se sinoči udeležili skupščine na skupščini sta poleg Claudie spregovorila zastopnika sorodnih sindikatov, to

je sindikata SICET in UIL/Casa Vincenzo Cutazzo ter Marcello Favento. Pomisliti treba, da ti trije sindikati odražajo povezovalo osrednjo etnoto sindikalno zvezo CGIL - CISL - UIL in važnost te okoliščine je prišla na dan, ko je eden od treh sindikalstov izrecno poudaril pomen čim tesnejše solidarnostne povezanosti med prizadetimi stanovniki, ki jim edina more zanjatičti kolikor toliko nehoče reševanja številnih problemov vezanih na bodoče bivanja je v tako množičnem skupu stanovanj, torej različnih navad, želja, zahtev in potreb.

Skupščine se je udeležilo pre malo ljudi. To je narekvalo sindikalnim zastopnikom grenko pripombo: «Nismo si pričakovali kdo ve kakšnih zahval za to, da smo vam izvojevali odmrznite štirinajstih stanovanj, vendar smo le mislili, da vas v takšnem težkem trenutku ve kaj več solidarnosti». In res: SUNIA, SICET in UIL/Casa so 11. t.m. naslovili protestno (ali pojasnilno, kot se pač hoče) pismo deželnemu odborniku za delo Bisauttiju, toda zaman. Osem dni pozneje je sledilo enako pismo samemu predsedniku deželnega odbora Comelliju in še enkrat zaman. V pismih je bila zahteva, naj deželna uprava vendar izpolni obljubo deželnega odbora iz letošnjega maja, da zviša od 7,5 do 8,5 milijona lir stopnjo, do katere imaš pravico do ljudskega stanovanja. Predsednik Comelli je bil ta čas, kot kaže, na dopustu. Res pa je tudi, da je resolucija deželnega odbora v tem smislu svojega del računski dvor zavrnili, zato je bila potrebna še ena resolucija. No, pod pritiskom omenjenih sindikalnih predstavnikov, je Comelli predsinočnjim naglo podpisal zadevni dokument in štirinajsterici prizadetih družin se je končno lahko odvil kamen s srca.

Ostaja dejstvo, da je bilo zastopstvo zainteresiranih družin sinoči maloštevilno. To pa nalaga zaskrbljivo vprašanje: Ali se je med krajevnim prebivalstvom zares že razpasel individualizem, da ni nobene pomoči več? Claudia, Marcello in Vincenzo so bili sprito tega prepričani. Tudi zato, ker se do zbrano spominjajo dogodka izpred kakšnega meseca dni, ko je skupina družin v naselju Rocol - Melara zahtevala za zasedbo stanovanj, ki so namenjena 14 družinam, o katerih je govor v tem sestanku, ko bi jim pristojni dejavniki ne priskrbeli še le. Sindikalisti so zato sinoči še enkrat toplo apelirali na pristojne, naj se v primeru kakršnega koli zanetja vselej borijo združeno ter ob

zaslojbi sindikalnih predstavnikov. Le tako bodo kaj dosegli.

Nasvet, ali bolje opozorilo, velja tudi bodočim stanovalcem drugih velikih naselij, kakršno je na primer pri Sv. Sergiju in kjer se utedejo poroditi podobni ali celo enaki problemi. Ti zadevajo običajno človekovo nemarnost in pomanjkanje srčne kulture: en sam človek utegne z zanemarjanjem, recimo, osnovnih higienskih pravil spraviti v slabo kari kar več družin. In tedaj gotovo ni na mestu nekakšno osebno maščevanje: na mestu pa je enoten, solidarnosten nastop, takšen kakršen je bil še vse do današnjega dne preredit, in to bolj ali manj v vseh mestnih in predmestnih četrtih.

Štirinajst družin je torej odrednje skrbi. Toda se bodo te druge družine, zato je prav, da se SUNIA, SICET in UIL/Casa še sedaj pričnejo zanimati in pogojevat za prikrjetje zadržajnega deželnega zakona št. 28, ki urejete dodeljevanje ljudskih stanovanj. Kdor je pred šestimi ali osmimi leti še kar dobro živel s štirimi milijoni letnega dohodka, se danes na primer težje preživlja s sedmimi ali osmimi milijoni. In ko je govor o družinskem letnem dohodku, je treba tudi preveriti, kako je ta sestavljen: dela morebiti v družini en sam človek ali pa so v njej uslužbeni trije ali štirje ljudje (pač s sinovi ali hčerkami in ženo vred). Pri takšnih problemih ne zadostuje neko togo pravilo, pač pa je nujno treba količnike, ki veljajo za dodeljevanje ljudskih stanovanj, navezati na trimesečno gibanje premične lestvice, ki je veren odraz naraščanja življenjskih stroškov. Ni pa seveda treba posebej opozarjati na nevarnost, da se ljudskega stanovanja polasti bogatin.

Za konec se pojasnilo: Comelli je podpisal resolucijo, ki daje štirinajst družinam pravo do stanovanja na Rocolu-Melari, četudi so njihovi letošnji dohodki prekosili 7,5 milijona lir. (dg)

Tatvina v delavnici

Electromecaniche navali

Neznani tatovi so pred nekaj dnevi vdrlí v delavnico Electromecaniche navali v Ul. Capodistria 7. Iz delavnice so odnesli vsaj vrsto orodja in fleks' znamke boschi. Tatvina je predvidevajočim zjutraj odkril 41-letni parkiz Ferruccio Grel iz Ul. Artemisio 52 in nemudoma poklical policijo, ki je uvedla preiskavo. Doslej pa za neznanimi tatovi še niso odkrili nobene sledi.

Zahvala Skupnosti Družina

Praznika, ki ga je Skupnost Družina organizirala v soboto in nedeljo na Opčinali, se je udeležilo veliko ljudi iz Trsta in okolice. Ob tej priložnosti so si lahko ogledali poslopje in ugotovili, da so take pobude zelo koristne za skupnost. Na to sta jih opozorili predvsem razstava slik, ki prikazujejo petletno delovanje skupnosti, in knjižnica, ki so jo otvorili skupno z razstavo. Skupnost Družina se zahvaljuje društvu Tabor za sodelovanje pri kioskih in za naprave, ki so jih dali na razpolago. Poleg tega se zahvaljuje mladinski folklornemu ansamblu Galeb z Opčin ter pevčema Gianniiju Manninju in Stefanu Previstiju, ki sta popestrila praznik s petjem in igranjem.

Sekcija Slovenske skupnosti Devlin - Nabrežina izraza ob teži izgubi repentabskega občinskega svetovaleca

RADA KOMARJA globoko sožale družini in somišljenikom.

Slovenska skupnost občustvuje družino ob prerani in bridki izgubi

RADA KOMARJA izreka KD Kraški dom s Repentabra občini.

Ob tragični izgubi člana nadzornega odbora

RADA KOMARJA izreka KD Kraški dom iz Repentabra iskreno sožale hudo prizadeti družini.

Nadji in Tamaro izrekata iskreno sožale ob teži izgubi moža, oziroma očeta Rada Komarja Raja in Danilo Glavina.

Sekcija SSK z Repentabra se pridružuje žalovanju družine ob prerani izgubi svojega člana in predstavnika v občinskem svetu RADA KOMARJA.

Ob smrti Marije Blažič por. Rebula izreka sekcija KPI Devlin-Nabrežina najgloblje sožale možu in svojem.

Sporočamo žalostno vest, da smo prerano izgubili našega dragega

Rado Komar

Zalujoči teti, strici, sestrici in bratranci.

Fernetiči, Boršt, 27. avgusta 1980

IZ TURISTIČNEGA URADA STA ODNESLA 40.000 ND

Roparja iz Karigadorja iščejo tudi v naši deželi

Zlikovca sta menda italijanska državljana - Pri ropu sta se poslužila avtomobila z gorisško registracijo

Dva mladeniča, od katerih je bil eden zakrkan, drugi pa ne, sta pred nekaj dnevi vdrla v turistični urad v Karigadorju, majhnem istrskem centru v bližini Novigrada in odnesla za približno milijon in 300 tisoč lir vrednosti.

Mladeniča sta se pogovarjala v italijansčini, zato koprski policijski organi, ki preiskujejo okoliščine ropanja, menijo, da sta mogoe doma v naši deželi. Mladeniča sta preteklega 16. avgusta ukradla v Portorožu mini minor gorisške registracije, ki je last Itala Manija iz Tržiča. Ma-

niš je bil namreč z družino v Portorožu na počitnicah. Mladeniča sta se v Karigadorju pripeljala z istim avtomobilom. Vdrla sta v turistični urad, zaprla v majhen zakotni prostor uradnico Eldo Zigante in turističnega vodiča Loris Jugovaca ter nagrabila za 40.000 ND plena, kar sta pač našla v blaginji. Nato sta se naglo oddaljila z ukradenim mini minorjem. Nekaj ur zatem je policija našla ukradeni avto, za roparjema pa ni še nobenega sledu. V sodelovanju s tržaško in tržiško policijo ju iščejo tudi na področju dežele, toda doslej preiskava še ni obrodila zaželenih sadov. Po drznem dejanju sta imela namreč roparja dovolj časa, da sta se znebila orožja, presedala v drug avtomobil in zabrisala za sabo vsako sled. Vendar je preiskava še v polnem teku, v njej pa so koprski organi javni varnosti pritegnili tudi osebe tržaške kvesture.

Stoenka podrla zakonca na prehodu za pešce

Včeraj popoldne je jugoslovanska državljanka na prehodu za pešce podrla prilitelega moškega in žensko, a ni bila pri tem nič kriva. Nesreča se je zgodila v Ul. del'Istria nasproti pokopališča pri Sv. Ani. 71-letni Carlo Bernich iz Ul. Baiamonti 25 in njegova 66-letna žena Ana Bose por. Bernich sta na omenjenem mestu prečkala Istrsko ulico. Povsem pravilno sta koracila po prehodu za pešce, pred katerim se je ustavila zastava 101 iz Kragujevca, katero je upravljala Dragica Dimitrijevič. Za njo pa je naglo privozil fiat 124, katerega je upravljal 20-letni Marino Gombac iz Ul. Alpi Giulie 17. Gombac je bil najbrž v ožnjini nepazljiv, ker ni pravočasno opazil pred seboj ustavljenega jugoslovanskega avta in je silovito trčil vanj. Za stvar Dimitrijevičeve je pogrnalo naprej in je zadel v Anno in Carla Bernicha, ki sta tisti trenutek šla mimo stoenke. Z avtom Radečega kriza so ju prepeljali v glavno bolnico. Bernicha so namestili na ortopedski oddelk, kjer se bo moral zaradi udarca v desno ramo in v desno nogo zdraviti 20 dni; ženo Anno pa so obvezali in odpustili. Ozdravela bo v petih dneh. Nesrečo so obravnavali mestni redarji.

Tragično je preminil naš dragi mož, oče in sin

RADO KOMAR

Ura pogreba bo naknadno objavljena.

Zalostno vest sporočajo: žena Nadja, hčerka Tamara, starši, sestra, tafača in tati, svaka, svakiinja ter nečaki.

Fernetiči, Boršt, 27. avgusta 1980

Sporočamo žalostno vest, da nas je zapustila naša draga žena, mama in stara mama

MARA REBULA roj. BLAŽIČ

Pogreb nepozabne pokojnice bo danes, 27. t.m., ob 14. uri izpred nabrežinske cerkve.

Zalujoči mož Alojz, sinovi Jadran, Aldo, Renato in hčerka Damjana z družinami in brskom.

Nabrežina, Trst, 27. avgusta 1980

V 65. letu starosti nas je nenadoma zapustil

MARCELLO AZZANO

Pogreb bo danes, 27. t.m., ob 17.30 iz župne cerkve v Koprivi, kamor bodo mrliča pripeljali iz krminske bolnišnice.

Zalostno vest sporočajo žena, sinovi, snabe, vnuki, sežre in drugo sorodstvo.

Krmin, Kopriva, 27. avgusta 1980

ZAHVALA

Ganjeni ob tolikih izrazih sočustvovanja ob izgubi našega dragega

BORISA IPAVCA

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so z nami sočustvovali.

Trst, 27. avgusta 1980

(Občinsko pogrebno podjetje)

SVOJCI

V NEDELJO SE BOSTA POROČILA DVA PARA

Mrzlične priprave na letošnjo tradicionalno «Kraško ohcet»

Gostilne v Repnu in na Colu že pripravljajo tipične kraške jedi - Jutri ob 23. uri ples na trgu v Repnu, ob 21. uri pa fantovska in dekleščina

Z nedeljo se bo pričelo za dva mlada slovenska para zakonsko življenje. Nadja Lazar in Robert Strančak ter Tatjana Miletič in Peter Suhadec se bodo vželi na letošnji IX. Kraški ohceti. Priprave za poroko so se pričele že pred dvanajsetimi meseci. Danes stopajo še v zadnji fazi tipične kraške poroke. Jutri bosta na sporedu fantovska in dekleščina. Peter in Robert se bosta poslovlila ob prijateljev pri Krizmanu v Repnu, ob 21. uri dalje. Istočasno se bodo veselila tudi dekle, predvsem pa Tatjana in Nadja, tokrat v gostilni Pod Tabrom na Colu. Poludruro uro po pričetku fantovske oz. dekleščine s' bodo vsi prijatelji in zaročenci, zbrali na trgu v Repnu, kjer se bodo po mili volji lahko skupno naplesali. V petek imajo na razpolago ves dan za počitek in tudi za priprave na soboto, ko stopi Kraška ohcet v svojo zaključno fazo. V soboto je namreč na sporedu prevoz bale s tistim lepim ceremonialom, ki se je do danes ohranil skoraj nesprenjevan. Najlepše so seveda v nedeljo, ko si bosta, pred cerkvijo v Repentabru para obljubila večno

zvestobo in to z istimi besedami naših pradedov. Zato, da bo Kraška ohcet tudi letno dobro uspeša, organizatorji nujno rabijo pomoč vseh tistih, ki imajo na razpolago narodne noše. Še enkrat obnavljamo njihovo prošnjo, da se v narodnih nošah udeležijo ohceti v čim večjem številu. V primeru, da se ohceti ne morate udeležiti, organizatorji prosijo, da posodite narodno nošo kakemu znancu, tako, da bo tudi letos veliko noš.

Ob takem prazniku pa ne smemo mimo kraških gostin, ki bodo neutrudno delovale v času ohceti in nudile vsem prisotnim kraške jedi. Letos je teh gostin 6, vse so v okolici Colu in Repna: Furlan, Kras, Pod Tabrom ter Skabar, Krizman in Volnik. Jedilnice so že pripravili, čeprav v nekaterih primerih bodo verjetno kako že se dodali. V glavnem nudijo vse gostilne tudi ali sirkovo kašo, tudi domači klobas in krompirja v koci in na žaru. Kraška ohcet res najlepše uspeša la sira potrebni se dve stvari: da jim veseliče udeležijo čim več ljudi, po možnosti v narodnih nošah, in da jim vreme ne ponagaja. Vso srečo! (eva)

Razhajanja med pogajalci na pokrajini otežkočajo dosego sporazuma na občini

Kamron spotike je slovensko zastopstvo v odborih V Krminu bo novi župan socialist Fausto Nunin

Pogajanja med zastopniki obeh strank za sestavo večinskega odbora na pokrajini (sestane se je pričel v ponedeljek ob 21. uri v prostorih pokrajinske federacije KD) so se zaključila slabo. Pogajalci se niso mogli sporazumeti o številni strogi udeleženci v odboru. Krščanska demokracija zagovarja zastopstvo vseh petih strank, socialisti pa za zastopstvo PSDI. Politika PSI pri sestavi odbora izhaja iz vsedravnice in deželne prakse, kar pomeni vlaganje v troje: KD, PSI, PRI, plus PSDI. Krščanska demokracija odgovarja, da zasledimo pri nas drugačno stanje kot v ostalih delih države in da se mora to stanje odražati tudi v sestavi odbora.

Socialistična stranka sodi, da SSK ne more biti v novem pokrajinskem odboru, če je bila izključena iz sodobne večine, ki se je na podlagi izoblikovala med vsemi demokratskimi strankami v prejšnji fazi. Tudi PSDI se ogreva za takšno stališče. PSI bi bila pripravljena podpisati sporazum za pokrajino že v ponedeljek zvečer, če bi KD pristala na štiristranski odbor. Socialisti bi bili tudi za petstransko večino, vendar brez SSK v odboru. Zaostritev odnosov med pogajalci za sestavo večine na pokrajini bo kvarno vplivala tudi na pogajanja za sestavo večine na občini. Kot smo poročali v včerajšnji številki, so občinski zastopniki strank ponovno sedli za mizo sinoči, vendar kljub pomanjkanju informacij o poteku seje lahko zapišemo, da je poslabšanje odnosov v zvezi s pokrajino vplivalo tudi na občino.

Vse kaže, da je sporno prav zastopstvo slovenskih predstavnikov v odboru. Lahko bi rekli, da prihaja celo do tekmovalnosti po monopolem položaju glede slovenskih zastopnikov. V tej igri, kakor vse kaže, se slovensko zastopstvo pojavlja kot objekt. Potrebno bo dovolj strpnosti in politične razgledanosti, da ta igra ne bi privedla do nepotrebne ga zaostritve. Kar zadeva Krmin, se zdi, da je vprašanje rešeno. Socialistični svetovalec Žar bo podal ostavko na svoj položaj (vedno je nasprotoval sodelovanju s KD), njegovo mesto pa bo zasedel prvi neizvoljeni svetovalec na listi PSI Fausto Nunin, ki bo postal tudi župan.

Kino

Ariston 21.30 «La signora omicida». A. Guinness, P. Sellers. Barvni film. Nazionale 16.00-22.00 «Paris erotica oggi». Prepevadan mladini pod 18. letom. Ritz 16.30-22.15 «Apocalypse domani». J. Saxon, E. Turner. Prepevadan mladini pod 18. letom. Eden Zaprti Excelsior Zaprti Grattacielo 17.00-22.15 «La settimana bianca». A. Riccio, E. Canovale, G. D'Angelo. Barvni film. Fenice 17.20 «L'ingulino del 3. piano». Barvni film. Prepevadan mladini pod 14. letom. Mignon 16.00-22.00 «Quello strano cane di papà». Walt Disney. Barvni film. Filodrammatico 15.30-22.00 «Simone, Sibylle le porno attrici». Prepevadan mladini pod 18. letom. Moderno 16.00 «The Wanderers» (I nuovi guerrieri). Barvni film. Prepevadan mladini pod 14. letom. Aurora 17.15 «La stanza dei vescovi». Barvni film. Prepevadan mladini pod 14. letom. Cristallo 16.15 «Agente 007. Una cascata di diamanti». Sean Connery. Barvni film. Vittorio Veneto 17.00 «Disavventure di un commissario di polizia». P. Noiret. Barvni film. Capitol 17.00 «Supertitt». Prepevadan mladini pod 18. letom.

Šolske vesti

Ravnateljstvo Državnega poklicnega zavoda za industrijo in obrt v Trstu sporoča, da se popravni izpiti začnejo v ponedeljek, 1. septembra, ob 8.30 s pismeno nalogo iz slovensčine. Razpored popravnih izpitov na Državnem trgovskem tehničnem zavodu «Ziga Zois». Popravni izpiti se začnejo v ponedeljek, 1. septembra 1980, ob 8.30 po naslednjem razporedu: Ponedeljek, 1. 9. 1980 — ob 8.30 Pismena naloga iz slovensčine za: I. c. II. a. I. b. III. b razred Pismena naloga iz italijanščine za: I. a. II. a. II. b razred Pismena naloga iz nemščine za: I. a. I. b. II. c. III. b. IV. a razred Pismena naloga iz angleščine za: II. b. III. b. IV. b razred Pismena naloga iz knjigovodstva za: III. a razred Torek, 2. 9. — ob 8.30 Pismena naloga iz angleščine za: I. b. II. a razred Trgovsko računstvo — pismeno za: II. a. II. b. II. c. razred Trgovništvo — pismeno za: III. a. III. b. IV. a. IV. b. razred Nemščina — pismeno: I. c. II. b razred Sreda, 3. 9. — ob 8.30 Knjigovodstvo — pismeno za: IV. a razred Matematika — pismeno za: I. a. I. b. I. c. razred Matematika — pismeno za: II. a. II. b. II. c. razred Matematika — pismeno za: III. a. III. b razred Četrtek, 4. 9. — ob 8.30 Stenografija za: I. a. I. b. I. c. razred NB. — Vsi pismeni izpiti se začnejo ob 8.30. Ustni izpiti se začnejo v četrtek, 4. sept. ob 8. uri po razporedu, ki je na šolski oglašni oeski. Državno učiteljske Anton Martin Slomšek je objavilo razpored popravnih pismenih izpitov: v ponedeljek, 1. septembra ob 8.30 slovensčina (2 dijaka učit. + 6 vzg. šola); v torek, 2. sept. ob 8.30 italijanščina (9 dijakov učit. + 9 vzg. šola); v sredo, 3. sept. ob 8.30 latinščina (13 dijakov učit.) in pedagogika (2 dijaka vzg. učit.). Na seji, ki jo b. 1. septembra, bo profesorski zbor določil razpored ustnih izpitov (popravlja 31 dijakov). Ravnateljstvo Državnega znanstvenega lista «France Prešeren» v Trstu sporoča, da se popravni izpiti začnejo v ponedeljek, 1. septembra, ob 8.30 s pismeno nalogo iz slovensčine in italijanščine na znanstvenem oddelku iz slovensčine na klasičnem oddelku. Sindikat slovenske šole sporoča, da je rok za vpis v tečaj «150 ur za dosego diplome nižje srednje šole» podaljšan do 31. septembra. Tečaj so odprli vsem odraslim od 16. leta dalje. Vpisovanje se vrši na vseh slovenskih nižjih srednjih šolah v tržaški pokrajini.

Čestitke

Vesni in Sergiju Glavinu se je rodila hčerka Zana. Starša čestita. Vanji pa velika sreča želi. Starša iskreno čestitke, mali Vanji pa veliko sreče želi. KD Primorsko - Makolje

Mali oglasi

PRODAJALCOVA z znanjem službenice sprejemamo takoj v slovensko prodajalno na Primorski dnevnik (Ul. Montecchi 6) — pod šifro «Proda» ali: POMOŽNEGA DELAVCA pri prodaji gradbenega materiala sprejmemo v službo. Ponudbe pošiljate na PD — Ul. Montecchi 6 — pod šifro «Služba». KUPIM bas (fa) za godbo na pihala. Telefonirati ob večernih urah na tel. št. 228-258. PROdam avtomobil 1100 R v dobrem stanju po ugodni ceni. Telefonirati na št. 229-264. ŠPORTNO ALFA ROMEO 1750 SPRINT. Stara 10 let. Prevoznik 90.000 km - odlično ohranjen in vzdrževan. Informacije dopoldan (061) 340-557, popoldan (061) 323-105. ALFASUD 5M 1976 v odličnem stanju prodaja privatnik. Tel. 421671. 15-LETNO dekle nujno isče zaposlitev, najraje kot frizerska vajenka. Telefonirati na št. 220495 od 12. do 13. ure. PROdam v središču Mirna pri Gorici št. 107 (Jug.) dvonadstropno stanovanjsko hišo, dve lopi (en je močje preizdati včasno stanovanje) dvorišče in vrt s 4 začasnimi podnajemniki. Informacije na telefon 0481-83498. OSMICO so odprli Legiša — Kolmanovi iz Mavhinja. Tojčo pristno do malo kapljico. COMPLETNO, moderno, skoraj novo dnevno sobo prodam zaradi selitve. Telefon 825-050. PROdam AVTO FIAT 127 C, bele barve s tremi vrati, 6 mesecev star. Telefon 229 242.

Izleti

Sekcija KPI iz Kriza sporoča vsem izletnikom za Moskvo in Leningrad, da je zbirališče na letališču v Ronkah pri 31. t.m. ob 6. uri zjutraj. Priporočamo točnost. SPDT prireja v soboto, 30. in nedeljo, 31. avgusta, delovno akcijo za zagraditev koč pri Krnskem jezeru. Izlet je z osebnimi avtomobili, planinci naj se telefonsko vpišejo na sedežu ZSSD, tel. 767-304. V nedeljo je tudi predviden vzpon na Krn. Društvo slovenskih upokojencev sporoča, da bo odhod avtobusa za na Bled jutri, 28. avgusta, ob 17. uri izpred deželne palače na Trgu Oberdan. Zdravstveno Unio priredi dva enodnevna izleta in sicer 31. avgusta v Celje - Velenje in 14. septembra v Bohinj ob priliki Kravjega bala. Obenem združuje javlja, da se zainteresirani lahko vpišejo za izlet v Beograd, kot smo že govorili na sedežu združenja. Izlet bo 6., 7. in 8. septembra 1980 in sicer: Beograd (Titov grob), Djerdap (romunska meja). Vse informacije na sedežu v Ul. Valdirivo 30, telefon 64459 v petek, ob 17. do 19. ure.

Prispevki

V spomin na Sergija Radoviča darujeta Nadja in Fajo 15.000 lir za Glasbeno matico. V spomin na Jožeta Cesarja darujeta Nadja in Fajo 15.000 lir za Dijaško matico.

Včeraj - danes

Danes, SREDA, 27. avgusta ZLATKO. Sonce vzhide ob 6.20 in zatone ob 19.53. — Dolžina dneva 13.33. — Luna vzhide ob 20.53 in zatone ob 7.38. Jutri, ČETRTEK, 28. avgusta AVGUŠTIN. Vreme včeraj: najvišja temperatura 25 stopinj, najnižja 16, ob 18. uri 23 stopinj, zračni tlak 1020 mb, ustaljen, brezvetrje, vlaga 42-odstotna, nebo skoraj jasno, morje mirno, temperatura morja 20,8 stopinj. ROJSTVA IN SMRTI. RODILI SO SE: Francesco Husu, Paolo Giovanni Zedda, Alessandra Tesovic. UMRLI SO: 84-letni Carlo Katalan, 76-letni Giovanni Gratto, 80-letni Nicola Riosa, 69-letna Ida Carnieli por. Bucchieri, 55-letni Eno Simoni, 87-letni Carmelo Sisino, 90-letni Savino Dinsquale, 48-letni Albino Gomezelj, 75-letni Beniamino Crosilla, 72-letni Vittorio Delmestre, 75-letna Elena Calef, 67-letna Ada Deblasi, 65-letni Luigi Dibionto, 68-letni Alfredo Sa-

batini, 60-letni Boris Ipavec, 74-letni Francesco Carga, 80-letna Natalina Baconcini vd. Curatti. DNEVNA SLUŽBA LEKARN (od 8.30 do 20.30) Trg Garibaldi 5, Ul. Diaz 2, Ul. dei Soncini 179, U. Revoltella 41. (od 8.30 do 13.00 in od 16.00 do 20.30) Trg San Giovanni 5, Campo San Giacomo 1. NOČNA SLUŽBA LEKARN (od 20.30 dalje) Trg San Giovanni 5, Campo San Giacomo 1. LEKARNE V OKOLIC. Boljunc: tel. 228 124; Bazovca: tel. 226 165; Opčine: tel. 211 001; Prosele: tel. 225 141; Božje polje, Zgonik: tel. 225 596; Nabrežina: tel. 200 121; Sesljan: tel. 299 197; Zavlje: tel. 213 137; Milje: tel. 271 124. ZDRAVSTVENA DEŽURNA SLUŽBA Nočna služba ob 21. do 8 ure tel. 732627; predpriznana ob 14 do 21 ure in praznična ob 9 do 20. ure tel. 68441.

BERITE REVIO DAN BANGA DI CREDITO DI TRIESTE TRŽASKA KREDITNA BANKA 26. 8. 1980 Ameriški dolar Funt šterling Irski funt šterling Švicarski frank Francoski frank Belgijski frank Nemška marka Avstrijski šiling Kanadski dolar Holandski florin Danska krona Švedska krona Norveška krona Drahma Veliki dinar 855.- 2030.- 1790.- 513.- 203.- 29.- 66.50 730.- 434.- 152.- 203.- 175.- 18.- 27.50

Kotalkarska revija v soboto in nedeljo v Štandrežu

Za kotalkarje iz Štandreža se sezona nagiblje v kraju. Vadijo na prostem in je za njihovo delo najbolj prikladen čas med spomladaj in jesenjo. Kaj vsega so se naučili letos, bodo pokazali na svoji reviji, ki jo bodo izvedli v soboto in ponovili v nedeljo, obkraj ob 20. uri. Kotalkarsko društvo «Oton Zupanič», ki šteje kakšnih 40 članov, se bo predstavilo s programom osmih točk, ki jih bodo izvajali odplešali na klasično in tudi sodobno glasbo. Prireditelji vajbo k udeležbi napovedujejo, da pripravljajo lep koncert, prijeten ne samo za stare nastopajočih, ampak tudi za vse ljubitelje plesa in lepe glasbe.

Festival Dela - l'Unità konec tedna v Doberdolu

Prijatelji Dela in Unità iz Doberdola prirejejo ta teden, od petka do nedelje, praznik komunistične ti-

NASTOP PLESALCEV IZ OSMIH DRŽAV

KONEC TEDNA V GORICI FOLKLORNA PRIREDITEV

V petek in soboto tekmovalni del, v nedeljo pa zaključna prireditev in nagajevanje - Štiri folklorne skupine iz Jugoslavije. V Gorici so v teku zadnje priprave na vsakoletno mednarodno folklorno prireditev. Letos je udeležbo napovedalo kar šestnajst skupin iz osmih držav. Poleg skupin iz Italije bodo sodelovali še godci in plesalci iz Jugoslavije, Avstrije, Grčije, Madžarske, Romunije, Francije in Španje. Tekmovalni del prireditve bo na sporedu v petek in soboto ob 21.30 v telovadnici v dolini Korna. Vskokrat se bo pomerilo po osem skupin, ki bodo tekmoval v treh različnih kategorijah. V nedeljo s pričetkom ob 16. uri bo po goriskem korzu mimohod skupin, ob 18. uri bo nagajevanje najbolje uvrščenih, ob 21. uri pa zaključna prireditev v telovadnici v dolini Korna. Najbolj številna je udeležba folklornih skupin iz Italije (pet), dobro zastopani pa so tudi Jugoslavlani, saj so udeležbo najavile kar štiri skupine. Poleg novomeške skupine Kres, se bodo predstavili plesalci Steua, romunske narodnostne skupnosti ter dve folklorni skupini iz Istre. V ostalih držav pričakujejo po eno skupino. Mednarodno folklorno prireditev organizira društvo Pro loco v sodelovanju z gorško občinsko upravo pod pokroviteljstvom dežele,

Vrnili so se zadnji novogoriški brigadirji

Kot smo že poročali v našem dnevniku, so se prejšnjo nedeljo zaključile republiške delovne akcije po Sloveniji. Na republiških akcijah sodelujejo le mladi iz zavalu slovenskih OK ZSMS, medtem ko sodelujejo na zveznih akcijah mladi iz vseh jugoslovanskih re-

publik in pokrajini. V nedeljo so se vrnili tudi novogoriški brigadirji, ki so se udeležili tretje izmene MDA «Brkini 80». V mladinski delovni brigadi Simon Gregorčič iz Nove Gorice so bili v Brkinih tudi letos, kot že prejšnja leta, prisotni mladi iz zamestaja. Tržaški in gorški mladinci so bili letos, vedno v okviru novogoriške MDB Simon Gregorčič, prisotni tudi na MDA Ibar - Lepencac 80 na Kosovem in na MDA Kras 80 pri Kostonjavi na Krasu. Ob prihodu brigadirjev iz Brkinov je bila v nedeljo v Novi Gorici krajša slovesnost, na kateri so prisotne pozdravili predstavniki OK ZSMS. Preden so se razšli so si brigadirji obljubili, da se ponovno srečajo na mladinskih delovnih akcijah v letu 1981.

LUKINA V MREŽI RAZPEČEVALCEV NA GORIŠKEM

V stanovanju Luciana Braidottija v Ločniku našli 240 doz heroina

26-letni mladenič brez stalne zaposlitve je bil že dalj časa pod posebnim policijskim nadzorstvom - Uspešno akcijo so izvedli v ponedeljek popoldne, ko je na gorško tržišče prispela sveža pošiljka mamila

Letiči oddelk gorške kvesture je v sodelovanju s tržaškimi komisariatom javne varnosti ter oddelkom finančne straže prišel na sled in aretiral enega najbolj nevarnih in brezvestnih razpečevalcev mamila na Gorškem, 26-letnega Luciana Braidottija iz Ločnika, Corte San Jacinto 6. Akcijo, ki je bila v teku že dalj časa, so uspešno zaključili v ponedeljek popoldne pri tem za plenili tudi večjo količino mamila in pripravo za konfektirje dok. Braidottija so zaprli v gorški zapor, kjer je na razpolago sodnim oblastem. Zankrat so na njegov račun sestavili obtožnico radi posesti in prodaje mamila, ni pa izključeno, da bodo preiskovalci v prihodnjih dneh odkrili še kak drug prekršek, upajo pa tudi, da bodo uspeli odkriti vsaj nekaj od tujih kanalov preko katerih se oskrbuje z drogo uži valci na Gorškem. Braidottij, ki je brez stalne zaposlitve, je bil doslej pod posebnim policijskim nadzorom.

Do razpletja je prišlo v ponedeljek, okrog 13. ure, ko je policijska obhodnica ugotovila, da se v ljudskem vrtu, na Verdjevem Korzu, zbirajo občasni in stalni (sicer pa dobro znani) uživalci mamila iz Gorice. V družini so opazili tudi 23-letnega Roberta Trobinja. Ulica degli Scogli 57 v Gorici ter njegovo ženo Enzo Bajc. Posebej pa so postali pozorni na prisotnost Luciana Braidottija, za katerega so že dalj časa sumili, da je eden od večjih razpečevalcev mamila na Gorškem, da mu doslej še niso uspeli nitesar dokazati. Življava je bilo kmalu zatem konec. Družnina je najbrž zavohala prisotnost policijske obhodnice ter se porazgubila. Trobin in žena sta se cumak-karjito pokritemu trgu, v isto smer je bil ubral tudi Braidottij. Bil je torej še skrajni čas za posej policije sicer bi se trojica izmuznila skupaj z dragocenim blagom. Policijska obhodnica v civilnih oblekah je trojico ustavila ter opravičila podoben pregled. Pri Trobinju so izbrskali osem doz heroina, ki pa naj bi bil za osebno uporabo, kakor je sam izjavil, brezuspješna je bila preiskava Braidottija in Bajceve. Preiskovalci pa so bili pripravljani pritji zadevi do konca. S sodnim nalozgom za preiskavo stanovanja so se odpravili v Ločnik ter temeljito pregledali Braidottovo stanovanje. Na pomoč so poklicali

tudi posebno enoto finančne straže, ki ima za iskanje mamila izvebnarjona pisa. In prav ta žival je izvonala skrivališče nevarnega bele ga prahu. Pod strešnikom nad staram gankom, so našli 240 že izgotovljenih doz heroina, 1,2 grama čistega heroina (menda zadostuje ta količina za 20 do 30 doz), 5 gramov marihuane ter obcutljivo tehtnico in druge pripomočke za pripravljanje doz. Dovolj torej za takojšnjo aretacijo. Nedvomno gre za pomemben uspeh varnostnih organov za preprečevanje širjenja mamila. Toliko bolj, ker gre za osebo, ki je čimnično izkoriščala tujo zablodo in heseško za ustvarjanje bogastva. Menda je bilo mamilo, ki so ga zaplenili, namenjeno izključno prodaji, saj Braidottij sam ne sodi med uživalce. V zvezi z mamili je bilo v zadnjem času na Gorškem veliko posrešenca. Tako naj omenimo samo smrt 32-letnega Alda Juljana (njegov primer se ni povsem pojasnen, kajti še ni na razpolago zdravniškega izvida) in razburljiv dogodek v zve-

«TA VISOKA ROSJOJANSKA POT»

NOVA VISOKOGORSKA POT PO GREBENIH KANINA

Markirali jo bodo skupno planinci iz Rezije in Bocca - Na Kaninu še smučajo

Planinci iz Bocca in iz Rezije so se dogovorili, da bodo do prihodnjega poletja markirali novo visokogorsko planinsko krožno pot, ki jo Rezijani imenujejo «Ta visoka rosjojanska pot». Speljali jo bodo v vrha Kanina do sedla Med babami. Vila se bo ob mejni črti, tako da bo enkrat potekala po italijanskem, drugič po jugoslovanskem ozemlju. Markirali jo bodo z italijanskimi in jugoslovanskimi planinskimi znaki. Planinska pot bo mestoma nadelana in tudi zavarovana, ker bo potekala po strmih in mestoma tudi zračnih grebenih. Idejo so doslej osvojili planinci iz Rezije in Bocca, potrebno pa si bo zagotoviti še soglasje predstavnikov obeh držav. To bo prvi korak k odločitvi, da se na Prevali pod Prestrelnikom odpre mejni prehod, ki naj bi povezoval dva žičniška sistema, na Nevejskem sedlu v Italiji ter na Kaninu v Jugoslaviji. O tej povezavi teče že dalj časa beseda, vendar zankrat ni še nič konkretnega. Odprtje mejnega prehoda bi pomnilo veliko pridobitev za Kanin, ki bi ga lahko skupno propagirali. Pogoj za smučanje so namreč izredno ugodni. Smučarska sezona se začneja že zelo zgodaj in se pozno konča. V Velikem grabnu na jugoslovanski strani so imeli za veliki šmarer še nekaj snega, po katerem so premikali vlečnico, da so ga izkoristili do kraja. Na ledeniku na italijanski strani pa imajo 300 metrov dolgo vlečnico, ki je dobro zasledena skozi vse tedne. Kaninski ledenik je najnižji ledenik v Alpah, ki ga izkoriščajo za smučanje.

Izleti

Prosvetno društvo Danica na Vrhu sporoča, da bo zaradi tehničnih težav tridnevni izlet v Beograd dan kasneje, kakor je bilo prvotno javljeno. Izlet z obiskom grobnice predsednika Tita, raznih zgodovinskih zanimivosti jugoslovanske prestolnice, Djerdapa in drugih krajev v Sumadiji bo torej od 20. do 22. septembra. Prijave sprejemata odbor nika društva Dominik Juren in Zarko Grilj do konca meseca.

DEŽURNA LEKARNA V GORICI Danes ves dan in ponoči je v Gorici dežurna lekarna Pontoni & Bassi, Raštel 52, tel. 83349.

DEŽURNA LEKARNA V TRZICU Danes ves dan in ponoči je v Trzicju dežurna lekarna «Al Redentore», Ul. Fratelli Rosselli 23, tel. 72-340.

Ravnateljstvo državnega tehničnega zavoda Ziga Zois v Trstu sporoča, da je v teku vpisovanje v I. razred oddelka za zunanjo trgovino v Gorici na Trgovskem strokovnem zavodu v Ul. Vittorio Veneto št. 74.

Nenadoma je preminil naš dragi GABRIEL KOMEL Pogreb bo jutri, 28. avgusta, ob 8. uri iz mriške veže gorške glavne bolnišnice na gorško pokopališče.

Zalostno vest sporočata Zena Pina in sin Severin z družino. Gorica, 27. avgusta 1980

VIA DELLE MUCILLE ALI POT NA MOČILA

Radovednost me je peljala v tisti ozki dol, ki je med znanim tržaškim grčem z utrbo in doberdobskim Krasom oziroma Ronškim hribom, kjer je Laško jezero (Lago di Pietrassa), ki dobiva vodo iz Doberdobskega jezera.

Turistični smerokazi v Selcah napovedujejo, da je v tej dolini tudi konjušnica in tako me je zamikalo, da bi si ogledal hleve, jahalne steze in še kaj. Ko sem zavil iz glavne ceste, ki pelje skozi Selca, iz ulice «Via monte Cosich» (tudi ta izpruče slovenski izvor krajevne imena), sem zavil v ozki klanec «Via delle Mucille». Takoj mi je bilo jasno, da je to izkrižljeno lepo slovensko ime. Domačini pa tudi Kraševci vemo, da je tam za Selca-

mi neke vrste močvirje, to so Močila. Zanimalo me je ali so morda še tam okrog slovenske družine, zato sem zavil v osmico, da bi povprašal kakšnega starejšega domačina. In res sem izvedel, da je nekaj družin, v katerih govorijo ali so vsaj starejši govorili slovensko. — To so Lutmanovi, Devetkovi, Vižintinovi, morda so bili nekdo še drugi — je dejal moč srednjih let. Premlad, da bi kaj več vedel, sem si bil mladi. Med razgovorom mi je še povedal, da so bila nekdo Močila večja, širša, in hiš je bilo tam okrog prav malo. Skoraj vse tiste, ki so pod hribom, pod avtocesto, so zgradili po zadnji vojni. Obrazložil mi je tudi, zakaj se ulica pod hribom imenuje «Via delle Fornaci». V Močilih so namreč zglaj gline, zato so sredi močvirja velike jame, kjer voda nikoli ne usahne niti ob največji poletni suši. V njih je mnogo rib.

Iz osmicem sem se napotil proti konjušnici, ki je prav na koncu Močila, onstran topolovega gozdička, pod Trško «Rocco». Zanimalo me je, kako daleč od tam so prvi izviri Laškega jezera.

Dolina se tam zoži na manj kot sto metrov. Je ra zelo lepa, ker je bujno porasčena. Skoda, da je skoraj speljana avtocesta in da so na pobočjih bunkerji, katere povezujejo vojaške ceste, drugače bi bila še lepša.

Približno kilometer zračne razdalje loči Močila od Laškega jezera, vmes pa je nizek hrbet kraškega sveta, ki je porasčen s tipičnim kraškim rastlinjem (hrast, jesen, rešelica ali divja kesnja, beli trn in robidovje). Na tem hrbtu se vrstijo proti Močilih nize in nize plitve, porasčene dolinice. Ko sem opazoval to zelo nizko razvodje in rahlo polnost sveta proti Močilu, sem s predznostjo tuhtal, ali nista bili nekdo Laško jezero in Močila ena in ista stvar ali vsaj med seboj povezani.

— To so že drugi ugotovili, če pa se niso, bodo, — sem si mislil. Gotovo pa je, da dobivajo Močila potalno vodo iz Laškega ali iz Doberdobskega jezera, saj se močvirje širi in krči z ozirom na količino vode in omenjenih jezerih. Večkrat srečem Ljeto Vahorja, ki ga v Ronkah varovajo vsi poznavajo, ker je nekoliko čudaški, ker je morda najstarejši, saj jih ima preko devedeset, pa je kljub temu zelo zgovoren in je zmeraj na cesti. Ko sem ga nekod, potem ko mi je povedal, kod vse je nosil avstrijsko vojaško sukno in kako so se po prvi vojni prespili iz Opatjeh v Ronke, vprašal, kam se je na nameni, mi je povedal, da gre k Vižintinovim, ki stamujejo tostran Močila. Prepričan sem bil, da mi bo možakar o Močilih povedal še kaj zanimivega, pa mi je rekel le to, da se tisti kraj imenuje Močila, in da sam tam še nikoli ni bil. Kaj da bi tam iskal, ko je bilo in je samo močvirje. (L.D.)

Kino

Gorica VERDI 17.30-22.00 «Lenny». D. Hoffman in V. Perrine. Crno-beli film. Prepevadan mladini pod 18. letom. CORSO 18.00-22.00 «Amici miei». U. Tognazzi in G. Moschin. Barvni film. VITTORIA 17.00-22.00 «La contessa, la contessina e la cameriera». Prepevadan mladini pod 18. letom. Tržič EXCELSIOR 18.00-22.00 «Alessia, vulcano sottopelle». PRINCIPES Danes zaprti. Nova Gorica in okolica SOČA 18.00-22.00 «Grške smokvice». Nemški film. SVOBODA 18.00-22.00 «Maček in vseмирja». Ameriški film. DESKLE 19.30 «Bruce Lee v boju s Supermenom». Honkongski film.

Razna obvestila

Ravnateljstvo učiteljskega zbora v soboto, 30. avgusta, in sicer ob 9. uri na tečaju za otroške vzgojiteljice ter ob 10. uri na učiteljski. Popravni izpiti bodo v ponedeljek, 1. septembra, ob 8.30 s pismeno nalogo iz italijanščine. Dijaški dom Simon Gregorčič v Gorici sporoča, da se je že pričelo vpisovanje za notranje in zunanje oddelke. Vpisujejo vsak delavnik ob 8. do 13. ure. Dijaki, ki so bili v lanskem šolskem letu že redni gojenci, lahko vpis potrdijo po telefonu na št. 83-485. Slovensko planinsko društvo v Gorici bo 6. in 7. septembra na delovni akciji na gradbišču koč pri Krnskem jezeru. Začelna je čim-čimvejša udeležba. Pojasnila pri predsedniku društva.

Ravnateljstvo državnega tehničnega zavoda Ziga Zois v Trstu sporoča, da je v teku vpisovanje v I. razred oddelka za zunanjo trgovino v Gorici na Trgovskem strokovnem zavodu v Ul. Vittorio Veneto št. 74.

Dr. Ernest Petrič:

Mednarodnopravni položaj slovenske manjšine v Italiji po Osimu

29.

d) Kot ena od možnih poti za uresničenje osimskih določil o manjšinah, se ponuja tudi prenos ... s spremembo ustavnega zakona z dne 31. 1. 1963 št. 1 (Posebni statut avtonomne dežele Furlanije - Julijske krajine) ... pristojnosti za urejanje manjšinske problematike na deželo Furlanijo - Julijsko krajino in njene organe. Tak pristop, ne le da je blizu sami manjšini (Paket SKGZ z dne 15. 9. 1971), temveč se za v bistvu tak pristop ogreva nekateri posamezniki in organi v sami Furlaniji - Julijski krajini, čeprav je zaenkrat malo verjetno, da bi se ta pristop mogel uveljaviti. Bil pa bi logičen in smiren, saj je končno eden od najpomembnejših razlogov za obstoj avtonomije Furlanije - Julijske krajine prav njena etnična (narodnostna) pluralistika.

Z vidika mednarodnega prava ima Italija seveda proste roke, kako bo uresničila osimska določila o manjšinah, lahko je to z državnim zakonom, lahko s prenosom pristojnosti na Furlanijo - Julijsko krajino in nato z normativnimi akti dežele. Zavezana je le, da s svojimi notranjimi akti slovenski manjšini in njenim pripadnikom zagotovi enakopravnost in varstvo pred diskriminacijo, prav s tem, da jim zagotovi uživanje manjšinskih pravic in varstvenih ukrepov vsaj na ravni vsebine Posebnega statuta.

NAMESTO ZAKLJUČKA

Ni potrebno ponavljati, da so osimski sporazumi dejansko v zgodovinskem smislu zaključili staro in odprli novo obdobje v odnosih med jadranskima sosedoma. Prav osimski sporazumi pomenijo končen obracun s tisočletnimi aspiracijami po nadvladi na Jadranu in penetraciji na Balkan, kar se je v povojnem obdobju kazalo zlasti v revanšističnih pretenzijah po vrnitvi «italijanstva» na območje celotnega STO, in kar se je seveda razumelo le kot prvi korak. Tem, v svojem bistvu imperialističnim težnjam, ki so se mogle dokončno sesuti šele po temeljitih družbenih premikih v Italiji, je bila trn v peti prav slovenska prisotnost v Trstu, Gorici in Beniciji.

Osimski sporazumi seveda niso le obracun preteklega. Postavljajo temelje novih, enakopravnih, na sodelovanju, prijateljstvu in zaupanju temeljenih odnosov med jadranskima sosedoma. V tem splošnem okviru se v novih razsežnostih postavlja tudi vloga manjšin na obeh straneh meje. Zato moremo trditi, da je celotni kontekst Osima, duh Osima, celo pomembnejši za ureditev položaja Slovencev v Italiji, kot pa sama določila čl. 8 in preambule osimske pogodbe. Prav z osimsko likvidacijo hipotek preteklosti se

namreč šele odpira možnost obema manjšinama, da v polni meri odigra vlogo mostu med narodoma in državama in dasta svoj prispevek medsebojnemu spoštovanju, prijateljstvu, sožitju med italijanskim in jugoslovanskimi narodi. Upoštevajoč osimsko perspektivo odnosov med Italijo in SFRJ, je lahko možno razumeti pristop k manjšinski problematiki v sami osimski pogodbi, saj je bilo očito čvrsto prisotno spoznanje, da je v ozračju prijateljstva in zaupanja, bolj kot natančno nastajevanje pravic, graditev čvrstih, trajnih, prijateljskih medsebojnih odnosov, prispevek k urejanju tudi položaja pripadnikov manjšin. Ravnanje v duhu načel OZN o človekovih pravicah in proti diskriminaciji, v duhu lastnih demokratičnih tradicij, ohraniti vse pozitivno doslej doseženo in s pravnimi in dejanskimi ukrepi doseči kar »največjo možno raven« manjšinskega varstva, to je z drugimi besedami povedano bistvo osimskih določil o manjšinah. In to je veliko!

Ni razlog, da bi dvomili, da je zagon naprednega v sosednji Italiji dovolj močan, da bo zmožna na vseh področjih, tudi manjšinskem uresničiti osimska hotenja. Vemo sicer, da to ne bo zlahka, da le potrepeljiva, uporna prizadevanja vodijo k stvarnim premikom. In morda bo, kot je Osimo bil sijajno praktično potrdilo, morda najpomembnejše, helsinških prizadevanj sploh, tudi ureditev manjšinske problematike v jugoslovansko - italijanskih odnosih, tak bleščeč dosežek, ki bo zabeležen v Madridu ali pa po njem.

Vemo pa tudi - in to morajo vedeti na drugi strani - da je prav odnos do slovenske manjšine na Trzaskem, Goriškem in Videmskem pomembno, morda najpomembnejše merilo novega vzdušja, novih hotenj, merilo zaupanja in pogoj čvrstega, trajnega prijateljstva. Povratak na staro v manjšinskem vprašanju - zdi se nam sicer težko mogoče - bi seveda utegnil biti hud udarec pozitivnim hotenjem na vseh ostalih področjih medsebojnih odnosov, pa tudi hud udarec naprednemu, demokratičnemu razvoju v sami Italiji, Furlaniji - Julijski krajini še posebej. Kakršnikoli dlakoepki razlogi, izgovori in utemeljitve ne bi namreč mogli prikriti bistva stvari: da v Italiji še ni pripravljenosti za enakopravno sožitje s Slovinci, da niso odpravljena protislovenska asimilacijska prizadevanja. In da - kar velja posebej poudariti glede na to, da smo se ukvarjali z mednarodnopravno problematiko - v Italiji ni pripravljenosti izpolniti vsa določila osimskih sporazumov dosledno, v dobri veri in pošteno.

KONEC

RAZVOJ PODJETJA ETA V CERKNEM

Zelo dobro poslovanje ob uspeli kooperaciji

Velikoserijska proizvodnja edini izhod iz težav Zaposlitev odvedne delovne sile - Specializacija Sodelovanje z nemškim podjetjem

CERKNO - Tovarna elektrotermičnih aparatov «ETA» je s svojim hitrim razvojem in uspešnim poslovanjem omogočila, da je nekaj nerazvito Cerčno z okolico postalo razvito, hkrati pa je obučeno pripomočnik hitrejši premostitvi neugodnih posledic ob prenehanju proizvodnje v rudniku živega srebra v Idriji.

Toda tudi ta razvoj ni bil enostaven in brez velikih težav. V letih 1966 in 1967 je ETA zaradi preširokega proizvodnega programa, pomanjkanja kvalificiranega kadra in skoraj obratnega načina proizvodnje zašla v težave. Ugotovili so, da je izhod le v specializirani velikoserijski proizvodnji. Tako so v proizvodnem programu obdržali samo proizvodnjo grelnih plošč in cevnih grelcev.

Pri raziskavi tujih tržišč se je ETA srečala z velikim in edinim proizvajalcem grelnih plošč EGO (Elektro - Geräte, Blanc und Fischer) Oberdingena v ZR Nemčiji, s katerim je po enoletnih pogajanjih sklenila prvo kooperacijsko pogodbo. Z njo so opredelili medsebojno menjavo v razmerju 2:1 v korist ETA, razen tega pa je ETA pridobila najsodobnejšo tehnologijo za proizvodnjo grelnih plošč. Proizvodnja in izvoz sta uspešno stekla tudi zato, ker je EGO omogočil podjetju ETA, da je vsako izpolnilo tehnološke splošne prejemala in uporabljala.

Leta 1970 sta partnerja sklenila novo kooperacijsko pogodbo za kapilarnne termostate. Tudi v tej proizvodnji, prvi v Jugoslaviji, so podjetju ETA omogočili pridobitev najmodernejše tehnologije. Obe pogodbi sta sklenjeni za dve leti.

S kooperacijo in uvozom pokriva ETA svoje potrebe po reprodukcijskem materialu za potrebe proizvodnje za domači trg in za izvoz v Italijo, Madžarsko, Sovjetsko zvezo, Češkooslovaško, Poljsko in v države Daljnega vzhoda.

Hitro in uspešen razvoj bi ne bil mogoče, če partnerja ne bi 1973 zgradila sodobna obrata livarne in termoregulacije, ki sta ločena obrata v okviru ETA s skupnim vodenjem in skupnim rizikom. Partnerja po enakim pogojem kupujeta izdelke navedenih obratov, ki sta nastala s skupnim vlaganjem.

Dosedaj je nemški partner s svojo v eno leto izločil dobiček, v ostala leta pa ga je ponovno investiral. Vsa tehnologija v obratih je najsodobnejša. Vsako novost, ki jo nemški partner uvede v svojo proizvodnjo, takoj posreduje tudi ETA, ki jo koristi pri svoji proizvodnji. Partner prav tako ne oviira podjetje ETA pri njenem samostojnem razvoju.

Pogodbeni odnosi strogo spoštujejo jugoslovanske predpise, tuji partner pa se ne vmešava v notranje zadeve vodenja obratov. Nasprotno: partner ima polno razumevanje za potrebe delovnega kolektiva ETA in je tako soglasi, da ETA izloča za stanovanjsko gradnjo 16 odstotkov od osebnih dohodkov, kar nedvomno tudi partnerju znižuje dobiček. Bliznji cilj obeh partnerjev je povečanje proizvodnje grelnih plošč in termostatov na 20 tisoč kosov dnevno ali za dobro četrtino, kar bo ekonomske rezultate še povečalo.

V desetletni kooperaciji ETA z zahodnonemško firmo EGO iz Oberdingena se je celotni prihodek ETA povečal z indeksom na 1922, dohodek na 2024, akumulacija na 1058 in izvoz na 1129. V proizvodnji delov za grelno ploščo je delež ETA 96,5 odstotka, v proizvodnji termostatov pa 71,9 odstotka. Za proizvodnjo grelnih plošč uvaža ETA od EGO samo samotno maso, pri proizvodnji termostatov pa dele za diastat in druge dele, ki jih ne dobi doma. Razmerje blagovne menjave med ETA in EGO je pri grelnih ploščah 100:43 in pri termostatih 100:75 v korist ETA.

Lani je ETA izvozila za 81,6 milijona dinarjev grelnih plošč in za 26,4 milijona dinarjev termostatov, na drugi strani pa je uvozila za 35,2 milijona dinarjev delov za grelne plošče in za 20 milijonov dinarjev delov za termostate.

JOŽE OBLAK

Že pri sedemnajstem nadstropju je opešal

James McLaughling se je v ponedeljek odpravil na vzpon na najvišji nebotalnik v Chicagu, ki ima 110 nadstropij. Toda od okna do okna, od opore do opore mu je uspelo prilesti le do 17. nadstropja, nakar je omagal. Za svoj eplovjig pa mož ne bo dobil nikakršne nagrade, pač pa bo plačal 17 centov globe, za vsako nadstropje po cent

V starem gradu v Brestanici odkrili stare freske

Pri restavriranju enega najlepših in tudi najstarejših ohranjenih starih gradov v Sloveniji in sicer gradu v Brestanici v bližini Brežic so strokovnjaki republiškega zavoda za zaščito narodnega in kulturnega bogastva iz Ljubljane odkrili pod debelimi sloji beleže zelo dobro ohranjene ostanke starih fresk, ki izhajajo iz dobe okoli leta 1520. Gre za freske, ki so izredno popolne, druga njihova značilnost pa je ta, da ne obravnavajo nabožne tematike, kar je še posebno v Slovenkem in tudi drugod za tisto dobo izredna redkost, saj gre za freske iz 16. stoletja, ko je bila nabožna tematika praktično edina, ki so jo tedajni slikarji mogli morda celo smeli obravnavati.

Freske o katerih je govor, prikažejo Kunigundo Bambersko, ki je bila kot žena bavarskega vojvode Henrika II. obtožena prešuštvanja. Za dokaz svoje nedolžnosti je morala po tedanjih običajih bosna na žerjavico. In izkazalo se je, da ni bila kriva tega, kar so ji očitali, kajti na njenih stopalih ni bilo niti najmanjšega znaka, najmanjše opeklina. Zato ji mož Henrik II. ne le ni odpustil, pač jo je celo prosil, naj mu oprostí.

Sicer pa v konkretnem primeru ni več važna zgodba nesrečne Kunigunde, pač pa so važne freske, ki o tem govorijo in strokovnjaki pravijo, da je vrednost teh fresk velika, celo izredna, ker so malone popolne in dobro ohranjene. Visoke so tri metre in pol in na njih moremo videti še nekakšno smodno revijo, seveda način oblačenja iz začetkov 16. stoletja. Seveda, velja ta «moda» za vse stoletje in še več, ker se tedaj naj oblačenja ni tako naglo spreminjal kot v današnjem času, ko je moda tako muhasta.

Strokovnjaki so nadalje odkrili, da se freske nadaljujejo tudi v drugem prostoru, ki pride pri restavriranju na vrsto prihodnje leto. In šele tedaj bodo restavrirali in izročili občinstvu celoten ambient. Po predvidevanjih strokovnjakov bo restavriranje fresk v prvem prostoru dokončano že letos, toda občinstvo bo moglo občudovati freske šele prihodnje leto, ko bo dokončano celotno restavriranje gradu. Grad so začeli graditi leta 1140. Brestanski grad pa ni zanimiv le zaradi novoodkritih fresk, pač pa tudi zaradi stare gotične ozirno romanske kapelice, pa tudi zaradi vojnega muzeja, ki je v njem in galerije nativne umetnosti. Skratka gre za objekt, ki ga bo vredno obiskati.

Ko že govorimo o freskah in omenjamo galerijo, bomo dodali zanimivo vest, ki prihaja iz Hreatake. Znamo jugoslovanski slikar namec Ivan Generalič, ki je znan ne le kot eden najboljših jugoslovanskih slikarjev, pač pa kot izvrstni umetnikov vsega sveta, je nastal, da se bo v kratkem ponovno predstavil, toda posevem drugace. Znamo je, da je Generalič slikal v glavnem z olem na steklo. Sedaj pa se je lotil pastela. Seveda more s pastelom delati le na papirju in le deloma v mešani tehniki na platnu. Toda Generalič si lahko privošči to in ono, kajti njegovo ime zmore vse. Sicer pa je zanimivo tudi to, da namerava uporabljati svetle barve na temnem ozadju, kar je vsekar zanimivo, vprašanje pa je, kako bo to uspelo mojstru, ki je tako edinstven v svojih oljih na steklu.

RADIO VELE VIZIJA

Slovenska imena naših krajev

- ITALIJANSKA TV Prvi kanal 13.00 Poletni maraton 13.30 DNEVNIK Danes v parlamentu 16.00 Trst: KOTALKANJE evropsko prvenstvo 17.00 Potovanje okoli sveta 4. zadnji del 18.00 Risanke 18.15 Sveže, sveže poletni program za mladino 18.30 Vobinda - TV film 19.20 HEIDI - risanica 19.45 Almanah in Vremenske razmere 20.00 DNEVNIK 20.40 Policaji v cilindru: Tekmeči Sherlocka Holmesa TV film 21.35 Nad vrsticami: Romano 22.05 Športna sreda: športne kronike iz Italije in tujine Ob koncu DNEVNIK, Danes v parlamentu in Vremenske razmere 13.00 DNEVNIK 2 - OB 13. URI 13.15 Niri na pustolovščino dokumentarni film 17.00 Igralec - 2., zadnji del Program za mladino 18.00 Glasbeni program za mladino 18.30 iz parlamenta Dnevnik 2 - Večerne športne vesti 18.50 Joe Forrester - TV film Najpovprečnejša vremena 19.45 DNEVNIK 2 - ODPRTI STUDIO 20.40 Robinovo gnezdo - TV film 21.05 Iz evrovizije - Belgija Diest: IGRE BREZ MEJA 1980

- 22.30 Scattozero: Fotografске novice 22.50 Jeans koncert: Eugenio Finardi Ob koncu DNEVNIK 2 - ZADNJE VESTI 19.00 DNEVNIK 3 19.15 in 22.25 Gianni in Pinotto 19.20 «La targa Florio» - 1. del 19.50 Gustav - risanke 20.05 Šolska vzgoja: Tečaj za prvo pomoč 20.40 MAROK - film 22.10 DNEVNIK 3 JUGOSLOVANSKA TV Ljubljano 16.00 Nogomet za balkanski pekal: ROMUNJIA - JUGOSLAVIJA 18.55 Velike razstave, dok. serija 19.20 Glasbeni triangleri 20.00 Ne prezrite 20.15 Risanke 20.25 Zrno do zrna 20.30 TV DNEVNIK 21.00 Reportaža pred oddajo: Igre brez meja 21.05 Diest: IGRE BREZ MEJA 22.35 V znamenju Koper 20.00 Otroški kotiček 20.15 Štišiče 20.30 Risanke 21.00 S. soncem v laseh - film Film je režiral Giorgio S. Casorati; igrajo: Ornella Muti, Alessio Orano, Chris Avram 22.30 Nogomet: ROMUNJIA - JUGOSLAVIJA Zagreb 19.05 TV kolektor 19.15 Sezzano ulica 19.45 Glasbeni amaterji 20.30 TV DNEVNIK

- TRST A 7.00, 8.00, 10.00, 13.00, 14.00, 17.00, 19.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.10 Jutrarnji almanah; 9.00 Sport in razvedrilno; 9.00 Otroški kotiček; 9.20 Utrinki iz opet; 10.10 Radijski koncert; 11.00 Jutro, labka glasba; 11.40 Folklorni odmevi; 12.00 Melodije; 13.20 Zborovska glasba; 13.40 Instrumentalni solisti; 14.10 Radi smo jih poslušali; 14.30 Roman v nadaljevanjih - «Na konju»; 15.00 Glasbeni popoldan; 16.00 Svoboda je terapija; 16.30 Orkestri in zbori; 17.10 Ruska nacionalna šola; 18.00 Načrtovani trenutek Slovencev v Italiji; 18.30 Jazz. KOPER (Italijanski program) 8.30, 9.30, 10.30, 11.30, 12.30, 13.30, 14.30, 15.30, 17.30, 18.30, 19.30 Poročila; 8.00 Glasba za dobro jutro; 9.00 Štirje koraki; 9.15 Poje Denise McLean; 10.00 Z nami je...; 10.15 Festivalbar; 10.33 Pesem dneva; 10.40 Mozaik, glasba in nasveti; 11.10 Otroški kotiček; 11.32 Kim, svet mladiki; 12.05 Glasba po želji; 14.00 Prijeto popoldne; 14.33 Izbrali smo za vas; 15.00 Iz Rima na potovanja uspeša, dokler imajo ljudje še veliko denarja, se je ljudem iz neke angleške velike potovalne agencije utrnula misel da bi ne bilo napak uvesti trajno linijo «Orient expressa», seveda ne dnevno, kot je bilo nekoč, pač pa enkrat na teden in to ne iz Milana oziroma Istanbula do Milana, pač pa od Londona preko Pariza in Milana v Istanbul in narobe. Sicer je nekoč «Orient express» vozil tudi skozi Budimpešto in Bukarešto, tokrat pa bi se omejili na že omenjeno progro, ki jo bo opravil «Orient express» v oktobru, le da bi jo podaljšali iz Milana do Pariza in Londona. KOPER (Slovenski program) 7.30, 8.25, 14.30, 15.30 Poročila; 7.00 Glasba za dobro jutro; 7.05 Jutrarnji blok; 7.37 Objave; 8.15 Najava sproveda; 14.00 Pregled dogodkov; 14.05 Zapoje mo pesem; 14.40 Melodije; 15.00 To smo mi; 16.00 Dogodki in odmevi; 16.30 Glasba po želji; 17.00 Po samoupravni poti; 17.10 Vaš telefon, naš mikrofon; 17.30 Primorski dnevnik. RADIO 1 7.00, 8.00, 10.00, 12.00, 13.00, 15.00, 19.00 Poročila; 6.00 Glasbeno prebujanje; 7.15 Ulica Asinga Tenda; glasbeno-govorni program; 8.00 Radio anch'io; 11.00 Jutrarnji variete; 12.03 Vi in jaz; 14.30 Mala zgodovina velikih ljubiteljev umetnosti; 15.03 Rally; 15.20 Popolnanska srečanja; 17.00 Patchwork; 18.25 Socialisti med kroniko in zgodovino; 19.30 Jazz; 20.00 Lahko noč; Arturo; 21.03 Glasbeni program. RADIO 2 7.30, 8.30, 9.30, 10.00, 11.30, 12.30, 13.30, 15.30, 18.30, 19.30 Poročila; 6.00 - 9.00 Denari; 9.10 Ben Hur; radijska predreda; 9.32 Luna v vodnjaku; glasbeno-govorni program; 11.32 Tisoč pesmi; 13.44 Glasba in kino; 15.00 - 19.40 Poletni čas; 19.50 - 22.40 D. J. Special, plošče; 20.15 Poletni večeri. LJUBLJANA 7.00, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 15.00, 20.00 Poročila; 7.50 Dobro jutro, otroci; 8.30 Iz naših sporedov; 9.08 Z glasbo v dober dan; 9.30 Počitniško popotovanje; 9.45 Radijski pevec; 10.05 Z radiom na poti; 10.40 Turistični napotki; 11.05 Rezervirano za...; 12.35 Znanost in priljubljenost; 13.10 Veliki orkestri; 13.30 Kmetijski nasveti; 13.40 Ob izvirih ljudske glasbene umetnosti; 14.30 P r i p o r o č a j e vam...; 15.05 Razmišljamo, ugotavljamo...; 15.25 Naši poslušalci čestita; 16.00 Dogodki in odmevi; 16.30 Zabavna glasba; 17.00 «Loto vrtički»; 19.00 Zbor Collegium musicum; 19.15 Naš gost; 19.30 Odskočna deska; 20.35 Lahko noč, otroci!; 20.45 Štirje kovači; 21.00 Koncert za besedo; 21.25 Chopinovski noturni; 22.05 Čajkovski; o dlo m k i z «Jevgenija Onječina»; 22.30 Revija slovenskih pevcev zabavne glasbe; 23.05 Lirični utrinki; 1.05 - 5.30 Nočni program.

ZA SEDAJ, KOT KAŽE, LE ZA TISTE, KI IMAJO VELIKO DENARJA Nostalglično obujanje draži in razkošja ki ga je mogel dati le «Orient express»

Sredi oktobra bo vozil 90 potnikov iz Istanbula do Milana - Vsa kompozicija je «originalna»

Danes, ko se vsem tako hudo muči je vlak bolj zastarelo prevozno sredstvo, ki dobro služi za prevažanje blaga in tudi za množična potovanja, toda na krajših relacijah. Za daljša potovanja pride v poštev le letalo. In vendar so se neke spomnili, da bi vsaj občasno oživili pravičnega vlaka «Orient express». Trenutno gre za ponovitev prvega zela uspelega poskusa, toda šušila se, da bi vlak zares ponovno oživljal, pa čeprav za eno vožnjo na teden.

Vlak «Orient express», ki je povezoval Pariz s Carigradom, je bil vlak gospode, pa tudi najbolj nečednih dogajanj, kar nam pripoveduje le literatura in kar nam je nekoč pripovedovala tudi kronika, celo mednarodna sodna kronika. Nato je vlak uhrani, kajti stroški so bili preveliki, hkrati pa je na daljših relacijah premožen človek raje sedel v letalo kot v sicer zelo razkošen a preopasen vlak. Sedaj pripravljajo enkratno vožnjo, vendar tokrat pa do Milana. Kompozicija vlaka bo sestavljala 12 vagonov, ki bodo vsi nekdanji vagoni «Orient expressa», torej vagoni, ki jih je ustrezna družba posebej naročala za to proge. Vagone za sedanjost kompozicijo je zbral neki švicarski industrialec, ki jih je rešil pred uničenjem. Nato so se lotili njihovega restavriranja, tako da so razkošno opremljeni, čeprav v starem stilu, celo v stilu izpred prve svetovne vojne.

«Orient express» bo vozil od Istanbula do Milana. V vsej kompoziciji bo prostora le za 90 potnikov. Čeprav so to potovanje šele začeli najavljati in se je o njem le malo vedelo, je že nad polovico mest za sedenje in kdor bi si rad privoščil to potovanje, bo moral pohiteti, kajti infersentov je veliko. Hkrati pa bo moral krepko seči v žep, kajti vožnja od Carigrada do Milana ne bo stala nič manj kot 1 milijon 145 tisoč lir, v kar pa ni prav vse vste-to. Ker bo vlak vozil iz Carigrada proti Milanu, bo treba italijanske in tudi morebitne druge potnike prepleti in naprej v Carigrad. Načrt tega enkratnega potovanja predvideva potek iz Milana in Rima s posebnim letalom do Carigrada. Iz Milana bo letalo odletelo 9. oktobra. Med potjo bo v Rimu pobralo še rimske potnike oziroma potnike iz

ŽIVAHNA DEJAVNOST NA GRADIŠČANSKEM

V kraju Stinjaki uspel dan mladine

Letošnji Dan mladine ali točneje Praznik hrvaške mladine v kraju Stinjaki na jugu Gradišanskega v Avstriji je zelo lepo uspel, verjetno najboljše od vseh, kar so jih doslej priredili. Letos je bil Dan mladine iz osmih, organiziral ga je Hrvaški akademski klub, ki ima svoj sedež na Dunaju, a so njegovi člani zelo aktivni in družbenopolitično in predvsem kulturno življenju na Gradišanskem, v svojih rojstnih krajih. Hrvaški akademski klub prireja Dneve hrvaške mladine vsako leto drugje.

Kakor poročila avstrijski tisk, se je v tem kraju zbralo okoli 3000 ljudi, seveda prvenstveno mladi. Praznik hrvaške mladine pa se je odvijal dva dni in sicer v soboto, 16. in nedeljo, 17. avgusta. V soboto popoldne so se najprej pomerili v nogometu, zvečer pa se je v dvorani gostišča Gradci najprej predstaviteljsko kulturno-zabavni ansambel iz Frankanave, za njim so se predstavili godbeniki iz Stinjakov, ki so tokrat prvi nastopili, nakar je številno občinstvo z navdušenjem pozdravilo goste iz Jugoslavije, namreč znani ansambel «Dubronički trubadurji». Ti so številnemu občinstvu izvedli svoj bogat spored. Po neki stari tradiciji so mladi Gradiščani pozno zvečer prisostvovali v domači cerkvi maši, pri kateri sta igrala dva domača ansambla, pevska skupina društva «Mladost» pa je med mošnji zapela pesem «Hrvači smo, Hrvači čemo

ostati». Naslednjega dne je sledil bogat program, ki so ga izvajale kulturne skupine iz raznih predelov Gradišanskega in sicer domači društvi «Mladost» in folklorni ansambel «Sinjajsko kolo», nadalje skupine iz Čajte, Nove gore, Vukotina, Dolnje Pijle ter gosti iz Čakovca «Veseli Medjmurci».

Kakor smo rekli, je prišlo v Stinjake veliko mladine iz vseh predelov Gradišanskega, veliko je bilo tudi učiteljev, javnih delavcev, navzoča sta bila tudi predstavniki komiteja za pravice gradiščanskih Hrvatov Hubert Rešetar, odpravniki posloj jugoslovanskega veleposlanstva na Dunaju Marković in predstavnik jugoslovanskega kulturno-informativnega središča Andjelković. Kakor poročajo iz Zeljezna na Gradišanskem, bo hrvaško uredništvo avstrijske radiotelevizije v kratkem naložilo na Gradiščanskem lepako s točnim programom radijskih oddaj v hrvaščini. Kot je znano, je avstrijska radijska mreža začela oddajati nekaj svojih programov o hrvaščini in sta na Gradiščanskem zelo popularni oddaji z naslovom «Naši ljudi» in «Za jedan časak radosti», medtem, ko za kratke informativne vesti, ki so na sporedu nekaj pred osmo uro zvečer, ni dovolj zanimanja, verjetno predvsem zato, ker za to oddajo niče niti ne ve. Da bi se temu odpravilo, bodo javnost obvestili z omenjenimi lepaki.

bo na razpolago 12 spalnikov, restorani in pa poseben vagon za družabnost ali tako imenovani «salon». To se pravi, da bo vsak potnik imel na razpolago lastno kabino ali kabino v dvoje in da bo imel na razpolago še vse, kar si bo želel. Na dolgi vožnji, ki bo trajala 50 ur, se bo vlak ustavil v Sofiji, glavnem mestu Bolgarije, ter v Beogradu, glavnom mestu Jugoslavije, kjer si bodo mogli potniki ogledati mesto pod strokovnim vodstvom vodilcev. V Milan bo «Orient express» prispehal v torek, 14. oktobra ob 18. uri točaj po 50 urah potovanja.

Samo ob sebi se razume, da bo vlak evdvoles večje število železničarjev kot jih srečujemo na običajnih vlakih. Tu so vrsta natakrajev, kuharjev in drugega strežnega osebja in vsi bodo na voljo 90 potnikov. Zanimivo je pri tem, da so potegnili iz starih arhivov stare menuteje «Orient expressa» in da bodo torej mogli postreči potnikom s tistimi izbranimi jedmi, s tistimi specialitetami, po katerih je «Orient express» nekoč slovel. Od tod tudi je omenjena visoka tarifa, ki pa ne predvideva posebnih «konsumacij» v salonu ali restoranu izven obrokov.

Rekli smo, da je prvo potovanje že tako rekoč razprodano. Ljudem je ostalo v spominu prvo tovrstno potovanje pred dvema letoma, o katerem je pisal vsi tisk. Ker se je tudi omenjeno potovanje prijavilo veliko ljudi in ker kaže, da bi takšno potovanje uspeša, dokler imajo ljudje še veliko denarja, se je ljudem iz neke angleške velike potovalne agencije utrnula misel da bi ne bilo napak uvesti trajno linijo «Orient expressa», seveda ne dnevno, kot je bilo nekoč, pač pa enkrat na teden in to ne iz Milana oziroma Istanbula do Milana, pač pa od Londona preko Pariza in Milana v Istanbul in narobe. Sicer je nekoč «Orient express» vozil tudi skozi Budimpešto in Bukarešto, tokrat pa bi se omejili na že omenjeno progro, ki jo bo opravil «Orient express» v oktobru, le da bi jo podaljšali iz Milana do Pariza in Londona. KOPER (Slovenski program) 7.30, 8.25, 14.30, 15.30 Poročila; 7.00 Glasba za dobro jutro; 7.05 Jutrarnji blok; 7.37 Objave; 8.15 Najava sproveda; 14.00 Pregled dogodkov; 14.05 Zapoje mo pesem; 14.40 Melodije; 15.00 To smo mi; 16.00 Dogodki in odmevi; 16.30 Glasba po želji; 17.00 Po samoupravni poti; 17.10 Vaš telefon, naš

mikrofon; 17.30 Primorski dnevnik. RADIO 1 7.00, 8.00, 10.00, 12.00, 13.00, 15.00, 19.00 Poročila; 6.00 Glasbeno prebujanje; 7.15 Ulica Asinga Tenda; glasbeno-govorni program; 8.00 Radio anch'io; 11.00 Jutrarnji variete; 12.03 Vi in jaz; 14.30 Mala zgodovina velikih ljubiteljev umetnosti; 15.03 Rally; 15.20 Popolnanska srečanja; 17.00 Patchwork; 18.25 Socialisti med kroniko in zgodovino; 19.30 Jazz; 20.00 Lahko noč; Arturo; 21.03 Glasbeni program. RADIO 2 7.30, 8.30, 9.30, 10.00, 11.30, 12.30, 13.30, 15.30, 18.30, 19.30 Poročila; 6.00 - 9.00 Denari; 9.10 Ben Hur; radijska predreda; 9.32 Luna v vodnjaku; glasbeno-govorni program; 11.32 Tisoč pesmi; 13.44 Glasba in kino; 15.00 - 19.40 Poletni čas; 19.50 - 22.40 D. J. Special, plošče; 20.15 Poletni večeri. LJUBLJANA 7.00, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 15.00, 20.00 Poročila; 7.50 Dobro jutro, otroci; 8.30 Iz naših sporedov; 9.08 Z glasbo v dober dan; 9.30 Počitniško popotovanje; 9.45 Radijski pevec; 10.05 Z radiom na poti; 10.40 Turistični napotki; 11.05 Rezervirano za...; 12.35 Znanost in priljubljenost; 13.10 Veliki orkestri; 13.30 Kmetijski nasveti; 13.40 Ob izvirih ljudske glasbene umetnosti; 14.30 P r i p o r o č a j e vam...; 15.05 Razmišljamo, ugotavljamo...; 15.25 Naši poslušalci čestita; 16.00 Dogodki in odmevi; 16.30 Zabavna glasba; 17.00 «Loto vrtički»; 19.00 Zbor Collegium musicum; 19.15 Naš gost; 19.30 Odskočna deska; 20.35 Lahko noč, otroci!; 20.45 Štirje kovači; 21.00 Koncert za besedo; 21.25 Chopinovski noturni; 22.05 Čajkovski; o dlo m k i z «Jevgenija Onječina»; 22.30 Revija slovenskih pevcev zabavne glasbe; 23.05 Lirični utrinki; 1.05 - 5.30 Nočni program.

OBROBNI ZAPISEK Radio anch'io, hudic in žegnana voda...

Bilo je v torek, 19. t.m. popoldne, ko so med deseto in enajsto uro poslušalci radija lako s posebnim radodnevno pristulimili znanemu kramljanju v oddaji RADIO ANCH'IO. Neki don Gabriele - tuji epadres so mu pravih, ki je namreč pripovedoval, kako je kemaj pred štirimi dnevi s pomočjo žegnane vode in molitve izgnal hudice iz neke dazsetelice, ki so mu jo v ta namen s silo pripeljali. Prav ta don G. je namreč - tako je povedala voditeljica oddaje - od svojega škofja prejel za take «operacije» izganjanje hudic (esorc

KOSARKA MLADINSKO EP V CELJU

Jugoslavija in Španija s polnim številom točk

Danes prost dan, jutri polfinalna srečanja - Italija bo ostala brez kolajne - Bolgari presenetili

V naslednje kolo se je uvrstila tudi Mariborčanka Mima Jaušovec, ki je v dveh setih premagala Marcello Meskerjevo iz Velike Britanije. Nekaj izidov:

EP V UMETNOSTNEM KOTALKANJU V TRSTU

Sinoči otvoritev

Danes prva tekmovanja - Dokaj snje zanimanje za to prireditvo

Sinoči je bila v tržaški športni palači slovesna otvoritev evropskega prvenstva v umetnostnem kotalkanju.

Današnji spored: 8.00: obvezni liki za posameznike 15.30: prosti program za tekmovalce pare 21.00: kratek program za posameznice

ATLETIKA

Tudi Mennea v Tokiu

TOKIO - Pietro Mennea se bo udeležil mednarodnega atletskega mitinga, ki bo v Tokiu 20. septembra.

NA MITINGU V LONDONU

Ovettu «zlata milja»

LONDON - Na londonskem Crystal Palace je bil tek za «zlato miljo».

NOGOMET

Po izenačeni igri zmaga Primorca

Edini zadetek je dosegel Franko Kralj v d. p. - Danes Aurisina - Kras

Primorec - Gaja 1:0 (0:0) PRIMOREC: Maglica, A. Milko, Stoka, R. Kralj, B. Kralj, F. F. Milčević, E. Kralj, M. Kralj, F. Kralj, M. Kralj.

SPORED

Danes: Aurisina - Kras (20:30) Jutri: Primorje - Vesna (20:30)

DANES V BUKAREŠTI

Jugoslavija in Romunija za balkanski pokal

BEOGRAD - Jugoslovanska državna nogometna reprezentanca bo danes popoldne v Bukarešti odigrala povratno finalno srečanje za balkanski pokal z Romunijo.

MEMORIAL ŽARKO RACE

Boris Race pozdravlja sodnika in igralce pred otvoritveno tekmo na Praseku med Bregom in Zarjo

ci. Buljana so taki občutki hudo prizadeli, saj jih je večkrat omenjal v raznih izjavah jugoslovanskim časopisom in pri tem poudarjal, da si nima prav nič očitiati, saj je igral korrektno, kot profesionalci pa ne more mimo dolžnosti do kluba, ki ga plačuje in ne more delati takih uslug, kot si jih je pri Hajduku od njega morda kdaj pričakoval.

NAŠE AMATERSKE ENAJSTERICE PRED BLIŽNJIM PRVENSTVOM

Vesna: s trenerjem Mandančijem ponoviti uspehe minulih prvenstev

V okviru obiskov, ki smo jih namenili našim nogometnim društvom, smo se v petek zvečer podali v Križ.

PO ZDRAVLJENJU V AVSTRIJI

Leonardo David se je vrnil domov

GRESSONEY - Včeraj se je Leonardo David prvič po nesreči, ki jo je doživel lani marca v Ameriki, vrnil domov.

OBVESTILA

Teniški klub Gaja

simu Rasenju na tel. št. 763079 vsak dan od 13.00 do 14.00 ali pa od 19.00 do 20.00.

SZ Bor

košarkarska sekcija obvešča, da bo bodo treninji za mladince (1963), začeli danes, 27. avgusta, ob 18. uri na stadionu «Prvi maj» v Trstu.

SZ Bor

obvešča, da bo v petek, 29. avgusta, ob 20. uri na «Prvem maju» v Trstu sestanek vseh načelnikov sekcij.

Atletska sekcija SZ Bor

obvešča, da bo ob 19.30 na stadionu «l. maj» sestanek odbora odseka.

Sekcija minibasketa

SZ Bor obvešča vse zainteresirane fantke letnikov od 1969 do 1972, da so vsak dan na stadionu «Prvi maj» treninji v minibasketu, in to od 15.00 do 16.30.

Košarkarski odsek SZ Bor

obvešča, da se bodo treninji narasajnske ekipe (letnik 1965) pričeli 8. septembra ob 18.30 na stadionu «l. maj». Vabljeni so tudi fantje, ki niso nikoli igrali košarke in ki bi radi resno gojili ta šport.

SAH

Hübnerjev življenjski uspeh

Njegova uvrstitev v finale predstavlja veliko presenečenje - Zahodnonemški šahist ni brez možnosti niti v srečanju s Korčnojem

Končno sta znana oba finalista šahovskega dvoboja za dodelitev izvalca svetovnega šahovskega prvaka, Sovjeta Anatolija Karpova. To sta apoliti bivšega sovjetskega državljanstva, ki sedaj biva v zbegunstvu v Švici Korčnoj ter zahodni zmagal Korčnoja nad Sovjetom Levom Polugajevskim, široko predvidena, moramo takoj povedati, da je zmaga Hübnerja nad odličnim Madžarom Lajosem Portišem, ki že vrsto let spada v sam šahovski vrh, prava senzacija.

NAMIZNI TENIS

Koristna preizkušnja za Krasovo odpravo

Kar 24 namiznoteniških igralcev igralcev SK Kras se je v prvi polovici tega meseca udeležilo dvotedenskih društvenih priprav v Ljubljani pri pobratenem društvu TVD Partizan Moste.

ODBOJKA

Tečaj za trenerje sodnike in zapisnikarje

Gojska odbojkarstva zveza priredi v mesecu septembru tečaj za odbojkarstva sodnike, trenerje in zapisnikarje.

AVTOMOBILIZEM

BIELLA - 29. avgusta se bo pričel mednarodni avtomobilski rally volper, ki bo veljal za državno prvenstvo rallyjev.

PO POLFINALNIH DVOBOJIH ZA SP

Hübnerjev življenjski uspeh

Njegova uvrstitev v finale predstavlja veliko presenečenje - Zahodnonemški šahist ni brez možnosti niti v srečanju s Korčnojem

granom Petrosjanom, češ da ga motijo šumi z ulice, v naslednjem ciklusu pa je prav tako s Petrosjanom izgubil zmagano partijo, ki bi mu odprla pot do finalni srečanja. Tokrat kaže, da je Hübner dosegel notranje psihološko ravnovesje, ki je nujno potrebno za največje šahovske uspehe.

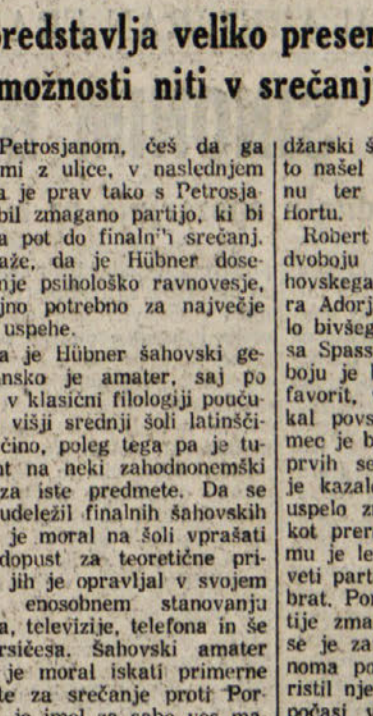
ATLETSKI MITING SZ BOR

Stroge norme jamstvo za boljšo kakovost

Kot jamstvo za kakovostno udeležbo na mednarodnem atletskem mitingu Bora, ki bo v soboto popoldan na stadionu «Grezar», so organizatorji določili dokaj stroge norme za udeležence izven dežele ter nekoliko blažje meje za predstavnike klubov iz Furlanije - Julijske krajine.

MEMORIAL ŽARKO RACE

Boris Race pozdravlja sodnika in igralce pred otvoritveno tekmo na Praseku med Bregom in Zarjo

NAŠE AMATERSKE ENAJSTERICE PRED BLIŽNJIM PRVENSTVOM

Vesna: s trenerjem Mandančijem ponoviti uspehe minulih prvenstev

V okviru obiskov, ki smo jih namenili našim nogometnim društvom, smo se v petek zvečer podali v Križ.

PO ZDRAVLJENJU V AVSTRIJI

Leonardo David se je vrnil domov

GRESSONEY - Včeraj se je Leonardo David prvič po nesreči, ki jo je doživel lani marca v Ameriki, vrnil domov.

OBVESTILA

Teniški klub Gaja

simu Rasenju na tel. št. 763079 vsak dan od 13.00 do 14.00 ali pa od 19.00 do 20.00.

SZ Bor

košarkarska sekcija obvešča, da bo bodo treninji za mladince (1963), začeli danes, 27. avgusta, ob 18. uri na stadionu «Prvi maj» v Trstu.

SZ Bor

obvešča, da bo v petek, 29. avgusta, ob 20. uri na «Prvem maju» v Trstu sestanek vseh načelnikov sekcij.

Atletska sekcija SZ Bor

obvešča, da bo ob 19.30 na stadionu «l. maj» sestanek odbora odseka.

Sekcija minibasketa

SZ Bor obvešča vse zainteresirane fantke letnikov od 1969 do 1972, da so vsak dan na stadionu «Prvi maj» treninji v minibasketu, in to od 15.00 do 16.30.

Košarkarski odsek SZ Bor

obvešča, da se bodo treninji narasajnske ekipe (letnik 1965) pričeli 8. septembra ob 18.30 na stadionu «l. maj». Vabljeni so tudi fantje, ki niso nikoli igrali košarke in ki bi radi resno gojili ta šport.

Nogometaši Triestine trenirajo v Trebčah

Nogometaši Triestine so letos izbrali trebčensko igrišče za pripravo na prvenstvo C-1 lige. Na sliki skupina tržaških nogometašev med treningom v Trebčah

Nogometaši Triestine trenirajo v Trebčah

«Kako pa potekajo treninji in kakšne so letošnje novosti v ekipi?» «Trenirali bomo običajno kot ob vsaki pripravi na prvenstvo. V prvih dneh v glavnem pridejo v poštev tek in razne razgibalne vaje za pridobivanje kondicije. Seveda pa bomo trenirali tudi z žogo, saj nastopamo na Racetovem memorijalu. Novosti v taboru Vesne trenutno ni. Omenil bi le, da glede na lansko sezono, letos ne bodo z nami igrali Giacchini, Massimi in Doglia. Ekipa bi trenutno potrebovala spretnega napadalca, voditelja kluba so že na delu in zaradi tega sem prepričan, da bomo tudi to leto zmagali. Seveda pozabiti ne smemo, da bo Vesna letos imela tudi narasajnsko ekipo, katere bosta vodila Vasotto in Boris Tence.»

Med razgovorom so že vsi nogometaši zapustili slatčinice, z nama

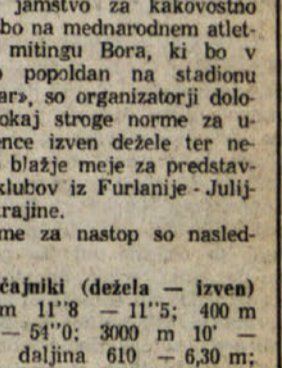
ATLETSKI MITING SZ BOR

Stroge norme jamstvo za boljšo kakovost

Kot jamstvo za kakovostno udeležbo na mednarodnem atletskem mitingu Bora, ki bo v soboto popoldan na stadionu «Grezar», so organizatorji določili dokaj stroge norme za udeležence izven dežele ter nekoliko blažje meje za predstavnike klubov iz Furlanije - Julijske krajine.

MEMORIAL ŽARKO RACE

Boris Race pozdravlja sodnika in igralce pred otvoritveno tekmo na Praseku med Bregom in Zarjo

NAŠE AMATERSKE ENAJSTERICE PRED BLIŽNJIM PRVENSTVOM

Vesna: s trenerjem Mandančijem ponoviti uspehe minulih prvenstev

V okviru obiskov, ki smo jih namenili našim nogometnim društvom, smo se v petek zvečer podali v Križ.

PO ZDRAVLJENJU V AVSTRIJI

Leonardo David se je vrnil domov

GRESSONEY - Včeraj se je Leonardo David prvič po nesreči, ki jo je doživel lani marca v Ameriki, vrnil domov.

OBVESTILA

Teniški klub Gaja

simu Rasenju na tel. št. 763079 vsak dan od 13.00 do 14.00 ali pa od 19.00 do 20.00.

SZ Bor

košarkarska sekcija obvešča, da bo bodo treninji za mladince (1963), začeli danes, 27. avgusta, ob 18. uri na stadionu «Prvi maj» v Trstu.

SZ Bor

obvešča, da bo v petek, 29. avgusta, ob 20. uri na «Prvem maju» v Trstu sestanek vseh načelnikov sekcij.

Atletska sekcija SZ Bor

obvešča, da bo ob 19.30 na stadionu «l. maj» sestanek odbora odseka.

V LA PAZU ARETIRAN FRANCOSKI ČASNIKAR

BOLIVIJA SINONIM BEDE IN OBUPA

Opozicijski voditelji opozarjajo na možnost državljanske vojne

LA PAZ - Bolivijski vojniki so aretirali že drugega tujega časnikarja v zadnjih tednih. Po neki ameriški poročevalki je tokrat prišel na vrsto Albert Brun, dopisnik francoske agencije «France Presse», ki mu po besedah predstavnika bolivijske vlade, grozi izgon iz države zaradi oddajanja lažnih informacij. Gre za Brunovo poročilo o aretaciji brata bolivijskega opozicijskega voditelja Silesa Suaze, v katerem časnikar trdi, da je bil leta preganjan. Sef bolivijskega režima general Garcia Meza je v enem od svojih številnih govorov izjavil, da dežela preživlja obdobje «transcendentnega pomena» in da se oboroženo sila sočajo z «dizivom napredka». Opazovalci menijo, da je njegov poziv k enotnosti v vojskih vrstah, povezan z glasovi o nekaterih razhajanjih znotraj bolivijskih oboroženih sil, predvsem glede ostrih re-

presivnih metod, ki jih general Meza uporablja za nadzorstvo nad stanjem v državi. Član vodstva francoske generalne konfederacije dela, ki se je v preteklih dneh vrnil s potovanja po Boliviji, je na tiskovni konferenci v Pragi obsodil Argentino, da je iz Bolivije napravila svoj protektorat, potem ko je z vsemi sredstvi omogočila in pripomogla k uspehu državnega udara v tej državi. Bolivija po njegovih besedah danes uživa le podporo dežel z južne Latinske Amerike, ki se boje socialistične vlade v državi, s katero meji. ZRN in ZDA, ki imata v Boliviji močne gospodarske interese, sta namreč nasprotovali državnemu udaru in se izrekli za napredno vladno Silesa Suaze.

Pertini seznanjen s problemi nemške narodne manjšine

VOLKENSTEIN GRÖDEN (Bocen) - Predsednika republike Pertini je med svojim bivanjem v tem kraju sprejel predsednika avtonomne pokrajine Bocen, Silviusa Magnaga. Magnago je s Pertinijem govoril o še neresenih problemih južne Tirolske; nemška manjšina je neestrna zaradi zarude pri izvajanju statusa avtonomije, medtem ko je italijansko prebivalstvo nemirno, ker se zmeraj ne zaveda, da je izgubilo prednosti, ki jih je imelo do sedaj. Nazadnje je Magnago prosil Pertinija naj spodbudi vladno, da izda še ostale norme za uresničevanje statusa.

Včeraj zvečer je Pertini prisostvoval seji krajevnega občinskega sveta.

ZARADI MIN IZ ZADNJE SVETOVNE VOJNE

Libija zahteva odškodnino od Italije, Nemčije in Anglije

Zunanji minister Treiki o spornem področju pri Malti, s katerega se je morala umakniti ploščad «Saipem II.»

TRIPOLIS - Gedafi terjati Italijo, Nemčijo in Veliko Britanijo plačilo za stare grehe. Te tri države, oziroma njihove tedanje predhodnice, so del druge svetovne vojne odigrale na vročem pesku Libije, ki je bila del sicer bolj revnega. Musolinijeva imperija. Pri tem so vsi bojevniki posadili po libijskih bojiščih obširna mimska polja, ki so ne samo terjala na stotine življenj nedolžnih domačinov, med katerimi je ostalo tudi mnogo pobablencev, ampak skrite mine še danes predstavljajo resno oviro za gospodarski razvoj Gedafijeve dža mahirije.

Zaradi žirite pred sodnike

SYDNEY - Sodniki v Sydneyju so obsodili 23-letnega Italijanskega izseljenca Cristofora Bianca na 200 dolarjev globo, ker je za božič lani ukradel v zivalskem vrču žirafu. Paznika je preletel z izjavo, da mora žirafa peljati na univerzo v resnici pa je peljal domov, da bi ugodel želji svoje hčerke, ki je pisala dedku Mrazu, da si želi živo žirafu.

TURIN - Turinska kvestura je včeraj zvečer sporočila, da je bila v bližini Reggio Calabria izpuščena Rosa Brusin, ki je bila ugrabljena 9. junija v bližini Avigliane (Turin). Do sedaj niso še znane podrobnosti o izpustitvi. Takoj potem ko so jo izpustili, je Rosa Brusin odpotovala iz Kalabrije v Turin skupaj s sorodniki, ki so vodili pogajanja z ugrabitelji. Višina odkupnine ni znana.

RIM - Otok Capraera, kjer Giuseppe Garibaldi preživel svoja zadnja leta, je od včeraj proglašeno za «naravnih rezervat».

Antisemitizem v Meranu

BOCEN - V Meranu se še vedno ni polegel val antisemitizma. Neznanci so včeraj pončič premazali zidove v Davidovim zvezdami, velikimi črkami «Juden» in s prohidžovskimi gesli. Pred dnevi pa so neznanci ostrunili židovsko pokopališče v Meranu.

Ovce bežijo pred vulkanom

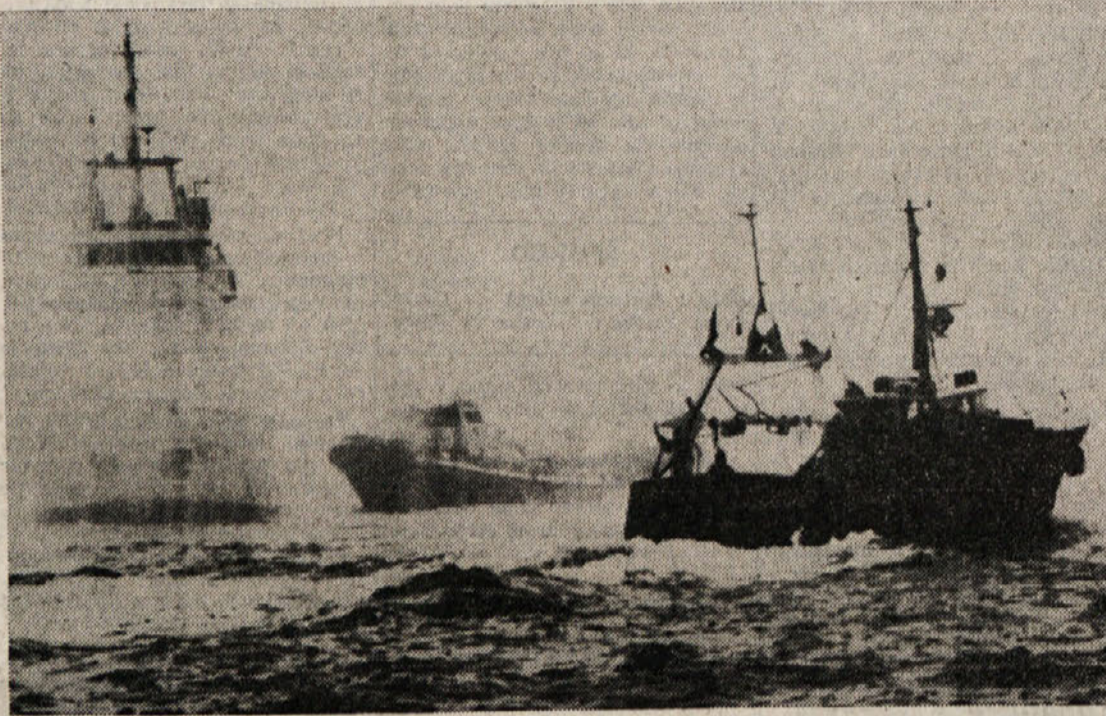

Zaradi bruhanja vulkana Heike so na Islandiji epreselili črede ovac na varno. (Telefoto AP)

V FRANCIJI SE KONFLIKT MED RIBIČI IN VLADO ŠE ZAOSTRUJE

Z žandarmerijo proti blokadi pristanišč

Ribiči zahtevajo predvsem znižanje cene goriva

PARIZ - Včeraj se je v Franciji konflikt med ribiči in vlado še zaostрил. Zaradi predolga trajanja pogajanj z vlado, so ribiči, ki so v prejšnjih dneh prekinili blokado, spet blokirali večino francoskih pristanišč. Med temi sta tudi Fos - sur - mer in Antifer, pomembni naftni pristanišči. Skoraj vsa pristanišča ob Rokavskem prelivu so blokirana, tako da so francoske državne železnice sporočile, da se bodo potniki, ki potujejo v Veliko Britanijo, vkrcali na trajekte v belgijskem pristanišču Ostende.

Okrog polnočja je v Antiferju vojna mornarica napadla ribiške čolne z vodnimi meti, vendar se je morala po 45 minutah umakniti, ne da

bi prebila blokado. Taktika, ki so se posluževali ribiči je bila v izkoriščanju izredne premočnosti ribiških čolnov. Po zaključku tega spopada so dospeli v Antifer štiri enote premične žandarmerije. Zandarji so se namerili v notranjost pristanišča. En ribiški čoln je za del ob enoto vojne mornarice, medtem ko je hotel preprečiti, da pristane, vendar škode ni bilo. Tudi v pristanišču La Rochelle so pripeli žandarji.

Medtem ko je postajal konflikt z ribiči vedno ostrejši, je francoski minister za prevoze, Joel Le Theule, najavil vrsto ukrepov, ki bi ščitili obrtniške ribolov. Vendar med ukrepi ni znižanja cen goriva, ki so ga zahtevali tako predstavniki industrijskega kot tudi obrtniškega ribolova.

V tiskovnem sporočilu je minister za prevoze povedal, da si vlada prizadeva za osnovevanje skupne politike ribolova, ki bi zagotavljala kvaliteto uvoza, racionalno upravljanje sredstev in organizacijo trgovanja. Ribiči bi se morali zavedati, da vsedržavna skupnost ne more sprejeti dejstva, da je zaradi neke manjšine paralizirana važna gospodarska panoga in da je v dvomu varnost velikih pristanišč. To ne pomeni izolirati ribiče od vsedržavne skupnosti, ampak je vlada dolžna zagotavljati svobodno promet in vstop v pristanišča. Poročilo se zaključuje s trditvijo, da bo vlada to že na kakšen način dosegla.

Predstavniki predsedstva vlade je sprejel nekaj poslancev komunistične partije, ki so se pred palačo ministrstva spopadli celo s policijo, ker niso imeli dovoljenja, da vstopijo. Poslanci so predložili seznam zahtev, med katerimi je tudi ta, da gre sam ministrski predsednik v pristanišče Boulogne in začne pogajanja z ribiči. Komunistična partija zahteva tudi neposredno oddajanje pogajanj po radlu in izredno zasedanje parlamenta ter takojšnje odložitve vsakršnega kazenskega ukrepa proti ribičem.

Na sliki (telefoto AP) pomorska bitka med vojno ladjo in ribiški mi čolni.

«Zgoraj brez» moti sindikate

SYDNEY - Lastnik nekega lokala v Melbourne Peter Menniti se je upri sklepu sindikatov, naj umakne iz svojega lokala natakarcice v «stopless» (zgoraj brez). Menniti trdi, da so se mu posli povečali za 700 odstotkov, na pol golega natakarcice pa je primerno napravil z zmanjšanjem delovnega urnika in višjimi mesečnimi prejemki. Napovedal je, da se bo boril proti sklepu sindikatov z vsemi silami.

V SPOPADIH MED VOJSKO, DESNIČARJI IN GVERILCI

Najmanj 4.000 ljudi je letos izgubilo življenje v Salvadorju

Poziv CGIL-CISL-UIL za izolacijo nazadnjaške salvadorske vlade

BUENOS AIRES - V zadnjih 24 urah je v Salvadorju najmanj 13 oseb izgubilo življenje v številnih spopadih, ki pretresajo to latinsko-ameriško državo.

V Santiagu de Maria 120 kilometrov od San Salvadorja so se celo spopadli vojniki in skrajni desničarji, ki navadno skupaj napadajo levčarske upornike. Salvadorska komisija za trdi, da je 600 ljudi izgubilo življenje. Večje število žrtev so vojniki pred smrtjo tudi zverinsko mučili.

Salvadorske oblasti so včeraj pri nazale, da so gverilci v zadnjih dneh razstrelili več javnih stavb, bank in bencinskih črpk. Obrambni minister Jose Guillermo Garcia, ki ga prištevajo med «najhujše člane vlade», je izjavil, da vlada ne bo nikoli izročila oblasti ekonomistom, ki so se izkazali za ugrabitvami, terorizmom in ropanjem. Vojaska oblast je nameravala razpršiti predvsem delavce in je zato pred tremi dnevi aretirala sindikalnega voditelja Hectorja Recinoso. Vendar se je pri tem grobo ustela, ker se je val atentatov po aretaciji še povečal, zato je vlada ponovno mobilizirala vse razpoložljive sile, ki pa niso kos položaju.

Za izpustitev zaprtega salvadorskega sindikalista so se zavzeli tudi italijanski sindikati. Enotna sindikalna federacija CGIL, CISL, UIL je včeraj opozila generalnemu direktorju Mednarodnega urada za delo v Zenevi brzojavko, v kateri se zavzema za skupni poseg pri salvadorskih oblasteh, da bi dosegli osvoboditev zaprtih sindikalistov, med katerimi je tudi Hector Recinos. Sindikati v brzojavki podarjajo, da je italijanska sindikalna delegacija že obiskala Salvador 1. maja letos, ko je izrazila vso podporo salvadorskemu ljudstvu in delavcem. Po zadnjih krajičnih nemirih v tej deželi in po aretaciji večjega števila sindikalistov italijanski delavci še enkrat izražajo svojo solidarnost salvadorskim delavcem. Zaradi vedno večjega števila žrtev in ker se spirala nasilja še naprej odvija se e notna sindikalna zveza tudi zavzema za enoten nastop italijanskih demokratov in vlade, da bi skupaj prispevali k izolaciji nazadnjaške salvadorske vlade.

Letalska nesreča pri Džakarti

DŽAKARTA - Včeraj dopoldne je pri Džakarti iz še neznanih vzrokov strmoglavilo indonezijsko potniško letalo tipa «vickers viscount». V nesreči je izgubilo življenje vseh 25 potnikov in šest članov posadke. Letelo, ki je povezovalo Bandung - sin na Borneu z Džakarto, je strmoglavilo le nekaj minut pred pristankom na letališču glavnega mesta. Med potniki je bilo tudi nekaj tujih državljanov. A pristojne oblasti niso še sporočile njihovih imen.

Protest vinogradnikov

BARLETTA - Vinogradniki v Barletti so med protestno manifestacijo uničili ogromne količine grozdja, ki je bilo že natovorjeno na vlak in je bilo namenjeno v Nemčijo. Vinogradniki so tudi blokirali številne ceste in ima obširen predel Apulije videz dežele, v kateri vlada izredno stanje.

Vzrok za proteste je prenižana cena grozdja, saj jim grozisti ponujajo le 70 lir za kilogram, medtem ko ga v drugih krajih južne Italije baje plačujejo tudi po 200 lir za kilogram. Na sliki (telefoto AP) uličevna grozdja na železniški postaji v Barletti.

Odstop kitajskega ministra za nafto

PEKING - Kitajska sredstva množičnega obveščanja posvečajo izredno pozornost odstopu ministra za nafto Songa Zhenminga. Obtožujejo ga, da je zaradi malomarnosti pri uvajanju varnostnih postopkov kriv potopitve ploščadi za črpanje nafte v Pohajskem zalivu pred devetimi meseci. V nesreči je takrat izgubilo življenje 72 delavcev, poleg tega pa so zabeležili še 18 milijonov dolarjev škode. Časopisi, ki obtožujejo bivšega ministra za nafto in ministrskega podpredsednika Kang Shiena kot sokrivca, tudi poudarjajo, da mora začeti Kitajska bolj izkoriščati premog. Politični opazovalci na Kitajskem zato ocenjujejo, da te spremembe v pekiški vladi niso povezane s političnimi ukrepi, ampak so predvsem odraz tehnološkega napredka, ki naj jih imajo posamezni viri energije.

Odstop ministra za nafto je včeraj sprejela tudi kitajska vlada, ki se pripravlja na plenarno zasedanje vseskitajskega ljudskega kongresa. Za

sedanje se bo začelo v soboto, 30. avgusta, stalni odbor parlamenta pa zaseda že od četrta, 21. avgusta. Temu plenarnemu zasedanju pripisujejo izredni pomen, ker naj bi označevalo konec zrednega obdobja po smrti predsednika Mao Zedonga. Vseskitajski ljudski kongres naj bi odobril spremembe, ki so nastale na vrhu partijskega in državnega vodstva po konfrontaciji med tako imenovanimi pragmatiki, ki jih posebej Deng Xiaoping in pristavi «kontinuitet», ki jih je predstavljal predsednik Hua Guofeng. Kongres naj bi potrdil Hu Yaobanga, ki je na petem plenumu centralnega komiteja postal generalni tajnik partije in je torej postal osebnost, ki stvarno razpolaga z vsemi pomembnejšimi partijskimi vzvodi. Zaupnico pa naj bi dal tudi Zhao Ziyangu, ki je pred kratkim postal član politburoja in ga je podpredsednik vlade Li Xiannian označil kot bodočega predsednika vlade, ki bo zamenjal Hua Guofenga. Le-ta naj bi ostal samo predsednik partije.

DUŠAN ŽELJEZNOV III.

DIVJALI SO MED VOJNO PO PRIMORSKI

Nemški polkovnik Heinrich Christl

Tovariši sodniki! Pri tem vprašanju je treba sprecialno premisliti eno, ali ni morda v tem podano stanje nujne sile. Ker se njemu samo to konkretno dejanje očita, je treba vse te okoliščine pretehtati. Tovariši sodniki! Vi boste sodili v imenu ljudstva. To ljudstvo, ta narod je bil teptan, je bil ponižan, toda nikdar v svojem trpljenju ni izgubil pojma in vere v pravico. Siguren je bil ponižani in teptani slovenski narod, da bo prišel dan, ko bo lahko zahteval pravico. In danes je prišel ta dan. Tovariši sodniki! Z zmago ovenčani slovenski narod od vas ne bo ničesar drugega zahteval, kakor samo pravico. Tudi z zmago ovenčan ni pozabil na to, da mi ne bomo maščevali, ampak da bomo kaznovali to, kar kaznovati moramo in kar zahtevata vest in pravičnost. In zato, tovariši sodniki, naj končam s kratkimi besedami: kot zastopnik, kot branilec in kot ljudski za-

stopnik vas prosim, da se ozirate na vse te okoliščine in na podlagi vsega tega izrečete le pravično sodbo. Potem je prišel na vrsto obtoženi Christl s svojo zadnjo besedo.

Predsednik: Obtoženi Christl, pristopite k sodišču. Kaj imate vi povedati v zaključni besedi?

Christl: Pridružujem se izvajanjem tožilca, da nisem poveljeval četam, temveč bandam. Nisem bojazlivec in prevzemam odgovornost za vse, kar sem zapovedal, naročil ali dopuščal. Za nobenega od očitanih zločinov pa nisem nikdar izvedel. Moji oficirji so se mi v svojih poročilih lagali in me ogoljufali. Celo sodni oficir, jurist, mi je v primeru Bizjak naredil brezpogojno napačno poročilo. Sam sem naznanil ta primer sodišču že pred 10 meseci, ne da bi bil vprašan. Prav tako ustrelitev dveh partizanov. Umore domobrancev v Postojni sem takoj razčistil in zahteval kaznovanje krivcev. Osebnost nisem niti enega samega primera zapovedal, naročil ali prikrival. Primer Šapjan, glede katerega je bila včeraj zaslišana priča, ne more biti točen, ker v Šapjanu ni bil en bataljon, temveč samo dva voda. Ta dva voda pa nista bila sposobna za večje akcije. Če sem prišel na pregled k četam, je morala biti četa navzoča in ni mogla biti v akciji. Stori se vse, da bi odvrnil od prebivalstva in ujetnikov trpljenje.

Predsednik: Imate še kaj navesti. Christl: Ne. Predsednik: Lahko sedete. In konec polkovnika Heinricha Christla? Vojaško sodišče je obtoženega polkovnika Heinricha Christla obsodilo na smrt z ustrelitvijo. Potem, ko so bile njegove proš-

nje za pomilostitev na vseh instancah zavrnjene, je bilo pravičilo zadoščeno 18. avgusta 1947 ob peti uri zjutraj v Ljubljani.

Nemški policijski stotnik Günther Neubert

Sedmi obtoženec po vrsti na Rainerjevem procesu je bil nemški policijski stotnik Günther Neubert, ki je svoj najhujši zločin zagrešil tik pred koncem vojne prav na Primorskem, čeprav je izvajal teror in nasilje ne samo po ostali Sloveniji, temveč po vsej Evropi, kot je sam izpovedal v preiskavi.

V obtožnici je o Güntherju Neubertu zapisano: «Obtoženi Neubert Günther je prišel v začetku marca 1944 s svojo enoto I. bataljona 28. SS policijskega polka kot namestnik komandanta bataljona v Kranj, potem, ko se je dve leti boril proti partizanom v Sovjetski zvezi in v Franciji ter je kot namestnik komandanta bataljona in pozneje kot komandir in 1. čete 3. bataljona 28. SS policijskega polka izvrševal stalne akcije proti partizanom, združene s terorjem nad civilnim prebivalstvom, zlasti pa med ofenzivo na Štajerskem v decembru 1944 in januarju 1945 pod imenom «Schnee Gestöbe» (Sežni metel), kjer je s svojo enoto izvršil številna zločinstva proti slovenskemu narodu s tem, da so njegovi vojniki ubijali ujetje partizane in civilno prebivalstvo ter ropali zasebno imovino. Kot komandir iste enote se je udeležil nemške ofenzive pod imenom «Frühling Anfang» (Začetek pomladi)

v sredini marca 1945 na sektorju Kropa - Blegaš - Hotavlje - Cerkljo na Primorskem, kjer je njegova enota izvršila nadaljnja številna zločinstva proti slovenskemu narodu ter ropala imovino Slovencev. Med drugim je njegova enota aretirala v vasi Podpleče pri Cerknem dva moška in tri ženske, katere je obtoženi Neubert na povelje nadrejenega dal justificarati s svojimi policisti na posebno okreten način, tako da so pred ustrelitvijo naščuvali pse, da so grizli ujetnike. Tako so bili ustreljeni med drugim: Sabadin iz Lajsi pri Novakih in Šorli Frančiška iz Kropce.

V preiskavi je obtoženi Günther Neubert izpovedal: «Rojen sem bil kot drugi sin nižjega uradnika Wilhelmela Neuberta in njegove zakonske žene Ide, rojene Krempin 9. aprila 1912 v Berlinu - Niederschönhausen. S svojim šestim letom starosti sem obiskoval trirazredno pripravljajno šolo tamkajšnje reforme realne gimnazije in koncal reformno realno gimnazijo. Leta 1922 sem zaradi službene premetitve svojih staršev preselil na Friedrichwerderjevo višjo realko pri Berlinu, ki sem jo leta 1931 zapustil z najboljšim zrelostnim spričevalom. 5. oktobra 1932 sem vstopil kot prosilec policijske šole Brandenburg (Havel) v varnostno policijo Berlina. Ko sem po enem letu koncal vzgojni tečaj kot najboljši, sem bil prestavljen v Berlin za nadzornika Bereitschaftsdienst. Ko je prišla Bereitschaftspolizija v sestavi Wermachta, sem se aprila 1936 vrnil k varnostni policiji in služil v okraju Charlottenburg varnostne policije komande Berlin - Zahod. Poleti 1936 sem bil prekomandiran na kurz A II (kandidati policijske oblasti) Poklicne policijske šole v Berlinu, ki sem jo koncal spomladi 1937 z oceno «dobro».